

“เรามุ่งสร้างวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นให้สามารถใช้ทุนและศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการข้อมูลชุมชนในหลากหลายด้าน ซึ่งถือเป็น “แก่น” และ “กลไก” สำคัญ ในการเอาพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา อันเป็นหนทางเดียวที่จะสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ภายใต้อัตลักษณ์และตัวตนของชุมชน”

ดวงพร เสงบุญพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พลิกวิกฤต ให้เป็นทุน

‘กฤตตถุณ’

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-7790-91-6

พิมพ์ครั้งที่ 1

มกราคม 2558

บรรณาธิการอำนวยการ

ดวงพร เสงบุญพันธ์

ฐิติพงศ์ ศักดิ์ชัยสมบูรณ์

บรรณาธิการ

กฤตพจน พงศ์ถิระประสิทธิ์

กองบรรณาธิการ

สุพิศ เจริญวงศ์

ชินวุฒิ อาศน์วิเชียร

ช่างภาพ

กฤตพจน พงศ์ถิระประสิทธิ์

ศิลปกรรม

สรวิศ จำนาศิลป์

ออกแบบปก

อรกุล แก้วหิรัญ

พิสูจน์อักษร

ปรียนันท์ ตั้งพุทธิพงศ์

ประสานงานการผลิต

ชัชฎาพร ณ บางช้าง

จัดพิมพ์โดย

สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

อาคารเรียนรู้สุขภาวะ เลขที่ 99/8

ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ

เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500

www.thaihealth.or.th

www.punsook.org, www.facebook.com/punsook

ดำเนินการผลิตโดย

หจก. จู๊ซ อีฟ มีเดีย แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น

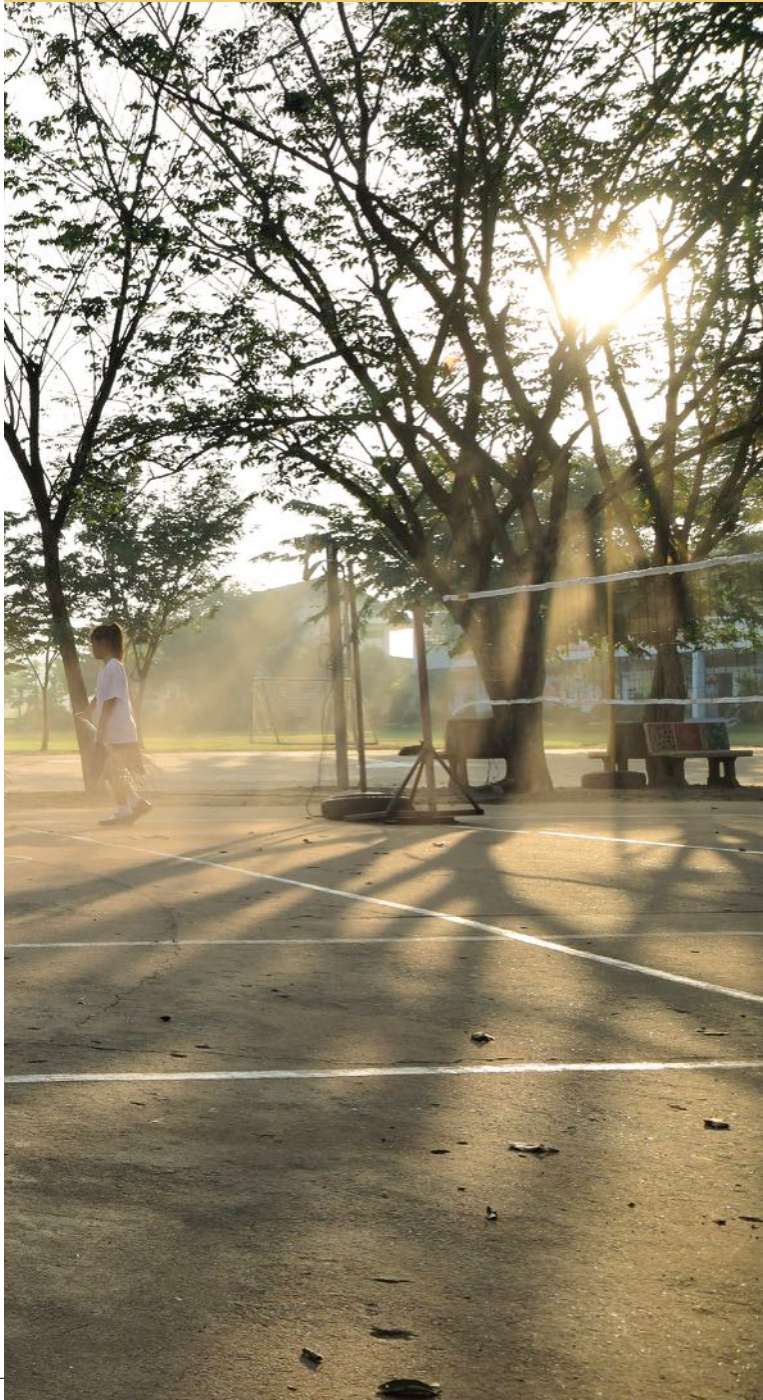
เลขที่ 7 ซอยรามคำแหง 44 แยก 2 ถนนรามคำแหง

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ 10240

โทรศัพท์ 02-002-4785

ພລັກວັກຖຸ ຯໄຮ້ເປັນຖູນ

คำนำ

ตำบลท่างามเป็นตำบลหนึ่งที่ประสบปัญหาอุทกภัยซ้ำซาก ผู้คนที่นี่จึงเผชิญวิกฤตกันหลายครั้งหลายครา แต่ครั้งนํามาซึ่งความสูญเสียทรัพย์สิน ทั้งทรัพย์สินที่เสียไปในช่วงวิกฤต รวมถึงหลังวิกฤต ครั้งหนึ่งไม่น้อยเลย แต่คนที่นี่ไม่ได้ยึดติดกับข้าวของเงินทองเหล่านั้น เพราะทุกครั้งที่วิกฤตมา สิ่งที่คุณภายนอกจะได้เห็นจากตำบลท่างาม คือความร่วมมือร่วมใจ

วันนี้แม่น้ำเจ้าพระยาไหลเอื่อยไปตามกระแส ขณะที่ผู้คนตำบลท่างามก็ยังใช้ชีวิตบนเส้นทางของตัวเอง วิกฤตมหาอุทกภัยในวันก่อน กลับเป็นเรื่องเล่าเรื่องหนึ่ง นำแปลกที่เป็นเรื่องเล่าที่มาพร้อมรอยยิ้ม แล้วยังมีทุนที่เกิดก่อนจากวิกฤตคราวนั้น เป็นเรื่องราวที่คนที่นี่กำลังจะเล่าให้ฟัง

ความน่าชื่นชมที่สำคัญของคนตำบลท่างาม คือคนที่นี่ไม่ทำอะไรเพียงลำพัง แต่จะช่วยกันทำ เช่นเดียวกับผู้บริหารที่นี่ ที่จะไม่ทำใ้หากประชาชนต้องการสิ่งใด ต้องเข้ามาร่วมคิด ร่วมลงมือทำ แล้วแบ่งปันประโยชน์นั้นร่วมกับชุมชนที่อยู่อาศัย ด้วยความคิดเช่นนี้เอง ที่เป็นกล้านธิให้หลายสิ่งหลายอย่างได้เกิดก่อต่อขยายออกไป...

Introduction - บทนำ ‘พลิกวิกฤต ให้เป็นทุน’	9
Interview - สัมภาษณ์ ‘ภาวะผู้นำ’	11
เมื่อวิกฤต เป็นโอกาส ต่อยอดทำงาน	12
รู้ดีพียงค์ คักดีชัยสมบูรณ์	
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม	
Participate in Development - ‘เมื่อชุมชนร่วมคิดร่วมทำ’	15
ทำความเข้าใจกลไกองค์กรชุมชน	16
ทำความเข้าใจแผนชุมชน	18
รวมใจใน ‘กองทุนแห่งการพัฒนา’	20
วงเดือนลำดวน	22
Disaster Management – การจัดการภัยพิบัติ	25
ยืมได้ เมื่อภัยมา	26
Welfare – ให้ชุมชนช่วยดูแล	31
กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม	32
โรงงานน้ำดื่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม	34
Tar-ngam coffee	35
Health – การดูแลสุขภาพชุมชน	37
กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลท่างาม	38
อาสาฯใจ	40
มิตรภาพบำบัด	42
Honest Livelihood - เรื่องดี สัมมาชีพเด่น	45
พลังแม่บ้าน บ้านบางตาโฉม	46
สตรีสตรัสลายคราม	48
แม่บ้านจักสาน	50
สองมือสร้างศิลป์	52
ข้าวเกรียบแม่บ้านท่างาม	54

สารบัญ

Sustainable Agriculture – ความยั่งยืนแห่งเกษตรกรรม	57
บ้านพอเพียง	58
ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ตำบลท่างาม	60
ศูนย์กล้วยไม้ตำบลท่างาม	62
Education - การศึกษา ‘วิชาชีวิต’	65
ศูนย์เด็กสร้างบ้านสร้างงานวัยโจ๋	66
กศน.ตำบลท่างาม	68
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเด็กไทยตำบลท่างาม	70
Culture – วัฒนธรรม	73
กลองยาวประยุกต์ 3 วัย	74
สืบสานดนตรีไทย ไม่ยากอย่างที่คิด	76
Stay – พักผ่อนหย่อนกาย	79
โฮมสเตย์สดใสลายคราม	80
โฮมสเตย์สมุนไพร	82
Eat in Local Style – อาหารการกิน	85
ร้านริมชล	86
ผัดไทยสูตรโบราณอินทร์บุรี	88
แกงปลา สามแม่ครัว	91
ข้าวเกรียบท่างาม	95
Sightseeing – เที่ยวชมยามเย็น	99
นมัสการหลวงปู่โต๊ะ วัดกัณแสง	100
Contact – ติดต่อ	102

ບກນ່າ 'ພຸລັກວັກຖຸຕ າຸກເປັນຖຸນ'

บทนำ ‘พลิกวิกฤต ให้เป็นทุน’

Introduction

ตำบลท่างามอยู่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา วิถีชีวิตของผู้คนที่พึ่งพิงผูกพันกับสายน้ำ สายน้ำที่นำมาซึ่ง รอยยิ้ม ความสุข และสายน้ำเส้นเดียวกันนี้ ที่นำมาซึ่งความบอบช้ำ และคราบน้ำตา

อุทกภัยที่เกิดขึ้นนับครั้งไม่ถ้วน ณ ตำบลท่างาม ได้รังสรรค์สิ่งดังามขึ้นในพื้นที่ บางสิ่งต่อยอด พัฒนาจากเรื่องเก่า หรือทุนเดิม บางสิ่งเกิดขึ้นใหม่เอี่ยมอ่อง แต่ไม่ว่าจะเป็นทุนเดิมหรือใหม่ สิ่งหนึ่ง ที่มีเหมือนกัน คือความร่วมแรงร่วมใจ

ชาวบ้านที่นี่ไม่เคยนิ่งนอนรอความช่วยเหลือ ด้วยเมื่อเห็นปัญหา ทุกคนจะมารวมตัวกัน ช่วย กันคิด ช่วยกันทำ และร่วมแบ่งปันผลลัพธ์หรือความสุขจากสิ่งที่ได้ร่วมกันทำขึ้น

ลายคราบน้ำของมหาอุทกภัยในปี 2554 ยังคงร่องรอยเอาไว้แข่งกับกาลเวลา แต่วันนี้ก็เลือนราง เจือจางลงไป เช่นเดียวกับความทรงจำของผู้คน ยิ่งเมื่อได้มาสัมผัสใกล้ชิด จึงทำให้รู้ว่า ชาวตำบล ท่างามเลือกจดจำเพียงด้านดี วันนี้พวกเขาเล่าเรื่องด้วยรอยยิ้ม ที่ระบายนอยู่บนใบหน้า ชัดพอกๆ กับคำพูด

ใครเลยจะรู้ว่า วิกฤตการณ์ในครั้งนั้น นำมาซึ่งโอกาสอันหลากหลาย ที่สรรค์สร้างสิ่งดีๆ ขึ้นมา ให้กับตำบลท่างามมากมาย จนคนที่นี่รู้สึก ว่า อุทกภัยแต่ละครั้ง กลับทำให้พวกเขามีความเข้มแข็ง มากขึ้น

พื้นฐานด้านพลังพลเมืองของตำบลท่างามจึงมีความเข้มแข็ง ด้วยทุกคนเห็นปัญหาใหญ่ของ ชุมชนที่ตัวเองอยู่ และทุกคนรู้ว่า มีเพียงความร่วมมือเท่านั้น ที่จะฟันฝ่า เอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ นั้นจึงยิ่งทำให้ตำบลท่างามแตกยอดต่อขยายเรื่องราวดีๆ เพิ่มพูนขึ้นมา

วันนี้ประจวบเหมาะน้ำบางโฉมศรีที่เคยพังลงจากมวลน้ำมหาศาลในวันก่อน กลับมาแข็งแรง และใช้การได้ดีกว่าเดิม เช่นเดียวกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่เกิดก่อต่อยอดขึ้นมาจากวิกฤตคราวนั้น

ในยามที่กระแสน้ำนั้นไม่โหดร้าย ประโยชน์โภชนาผลนั้นก็งดงามตราตรึง แต่เมื่อครั้งที่กระแสน้ำนั้นรุนแรง ที่นี่ก็พร้อมใจกันฟันฝ่า ยืนรับกับวิกฤตปัญหาที่ถั่งโถมเข้ามา ใช้ประสบการณ์ ไหวพริบ และทุนที่ต่อยอดเพิ่มพูนขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ในการเอาชนะอุปสรรคที่ผ่านเข้ามา ไม่ว่าจะมาใน รูปแบบใด ชาวตำบลท่างามยังคงยืนหยัดหนักแน่น ที่สำคัญพวกเขาไม่เคยลืมรอยยิ้ม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงหัวใจดีใจอันกล้าแกร่ง พร้อมทั้งจะเอาชนะทุกวิกฤตที่ผ่านเข้ามา...

สัมภาษณ์ ‘ภาวะผู้นำ’

Interview

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่างามคนปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งนายก อบต. มาตั้งแต่ปี 2548 เป็นคนที่มีแนวคิดที่น่าสนใจ รวมทั้งมีอารมณ์ขัน ที่สำคัญยังเป็นคนตลกดี กล่าวเข่นนั้นได้จริงๆ เพราะไม่เคยอยู่ติดห้อง มักจะอยู่ข้างหน้าที่ทำการ อบต. รดน้ำต้นไม้

ในช่วงพูดคุยกับนายกฯ เขาเล่าเรื่องราวมากมาย ด้วยเราคุยกันระหว่างมื้ออาหาร หลายเรื่องที่จะซ้ำกับเรื่องอื่นๆ ในเล่มนี้ ก็ขอละไว้ไม่กล่าวถึง เล่าเพียงเฉพาะส่วนที่เป็นตัวเขา เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักบุคคลผู้อยู่เบื้องหลัง และเบื้องหน้า บนเส้นทางการพัฒนาตำบลท่างาม...

เมื่อวิกฤต เป็นโอกาส ต่อยอดทำงาน

ฐิติพงศ์ ศักดิ์ชัยสมบูรณ์
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

“ น้ำท่วมช่วยให้ทุกคนหันมาร่วมมือกัน เข้าใจกัน ก่อเกิดเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีจิตอาสา มีความคิดดีๆ ร่วมกัน บทเรียนจากวิกฤต และผลกระทบกับชุมชนสร้างความรักความหวงแหน นั่นทำให้เชื่อว่า ถ้ามีวิกฤตจะไม่มีใครเห็นแก่ตัว ”

คนผ่านมาผ่านไปอาจเข้าใจว่า นายก อบต.ท่างาม เป็นคนสวน เพราะวันหนึ่งๆ ไม่ค่อยนั่งติดโต๊ะ แต่จะออกมาหยิบนุ่นทำนึ่ง เจอต๋วงตรงศูนย์สาธิตเพื่อนพึ่ง(ภา) คอยรดน้ำต้นไม้ แล้วยังชอบไปไหนมาไหนกับมอเตอร์ไซค์คู่ใจ

ฐิติพงศ์เป็นนายกฯ สมัยที่ 3 แล้ว เข้ามาหยิบบ้างงานบริหารเพราะอยากเห็นชุมชนดีขึ้น แต่ก็ไม่ใช่อย่างที่คิด เข้ามาสมัยแรกในปี 2548 แค่เพียงหนึ่งเดือนที่รับตำแหน่งก็เจอปัญหาน้ำท่วม หยิบจับปรับแก้กันไปตามประสา ทั้งในเวลานั้นยังใช้ที่ทำการ อบต. หลังเดิม ซึ่งโดนน้ำท่วมมิดหลังคา จนเพื่อน นายกฯ ด้วยกันเตือนสติให้สร้างที่ทำการ อบต. ใหม่ เพราะถ้าที่ทำการน้ำยังท่วม จะไปช่วยเหลือชาวบ้านอย่างไรได้

ช่วงน้ำท่วมในเวลานั้น อบต. ต้องใช้พื้นที่ของศูนย์เด็กเล็กฯ โดยในช่วงปี 2550 ศูนย์เด็กเล็กฯ มีอาคารแล้ว หากแต่ยังไม่เปิดทำการ จึงใช้เป็นที่ทำการเวลาน้ำท่วม ต้องรอนปี 2551 ถึงได้ขึ้นโครง อบต. หลังใหม่ แล้วก็ได้กลับมาเป็น นายกฯ สมัยที่ 2 สานต่ออาคารจนแล้วเสร็จเช่นเดียวกับการพัฒนาด้านอื่นๆ

ช่วงเริ่มแรกก็เข้ากรอบตามระเบียบ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ถนนหนทางเป็นหลัก แต่หลังจากนั้น ฐิติพงศ์เห็นว่า ไม่มีอะไรใหม่ จึงหันมามุ่งงานคุณภาพชีวิต เน้นสร้างประชาชนในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี รวมถึงดึงภาคประชาชนให้เข้ามาร่วมกันทำงาน

ผลลัพธ์เกิดเป็นกลุ่มกองทุน รวมถึงองค์กรต่างๆ ทั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนแห่งการพัฒนา กองทุนสวัสดิการชุมชน ทั้งหมดล้วนมีโครงสร้างการบริหารโดยประชาชน มีคณะทำงานฝ่าย

บริหารเป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวก ดูแลเรื่องเอกสาร และงานบัญชี

กระนั้น บททดสอบอันหนักหน่วงที่สุดก็มาถึงในปี 2554 วิกฤตมหาอุทกภัยที่กินวงกว้างกว่าครึ่งประเทศ ตำบลท่างามเป็นตำบลหนึ่งที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุด แต่ก็ไม่น่าเชื่อว่า วิกฤตครั้งนั้นจะก่อเกิดการต่อยอดทุน รวมถึงการเกิดใหม่ของสิ่งดีๆ ในพื้นที่ตำบลท่างาม

ฐิติพงศ์ยอมรับเลยว่า ตำบลท่างามมีวันนี้ เพราะวิกฤต ด้วยวิกฤตนำมาซึ่งโอกาส กลุ่มองค์กรหลายกลุ่มได้รับการต่อยอด บางกลุ่มเกิดขึ้นใหม่ อาทิ ศูนย์สาธิตเกษตรพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภา) กลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามที่เริ่มดำเนินกิจกรรม Social Enterprise มีโรงน้ำดื่มที่สร้างรายได้ และเป็นแหล่งสำรองน้ำดื่มยามเกิดภัย เกิดกลุ่มกองทุนใบหยก รวมถึงต่อยอดกลุ่มอาชีพอีกหลายกลุ่มกองในตำบล

ที่สำคัญเหนืออื่นใด คือการเกิดขึ้นของพลังพลเมือง น้ำท่วมช่วยให้ทุกคนหันมาร่วมมือกัน เข้าใจกัน ก่อเกิดเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีจิตอาสา มีความคิดดีๆ ร่วมกัน บทเรียนจากวิกฤต และผลกระทบกับชุมชนสร้างความรักความหวงแหน นั่นทำให้เชื่อว่า ถ้ามีวิกฤตจะไม่มีใครเห็นแก่ตัว

วันนี้ ที่ต้องทำเพิ่ม คือความตื่นรู้ในสภาวะปกติ ทำอย่างไรจึงจะดึงพลังพลเมืองเหล่านั้นออกมาได้ นี่เป็นเรื่องยาก ที่ต้องคอยปลูกคอยกระตุ้นกันไป ดังนั้นจะเห็นว่า ตำบลท่างามจะมีกิจกรรมอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตื่นรู้ในสภาวะปกติ นับเป็นเรื่องที่ลำบากหาทรัพยากร แต่จากทุนและศักยภาพของคนตำบลท่างาม เชื่อว่าวันหนึ่งต้องประสบความสำเร็จ...

การบริหารจัดการ 'เมื่อชุมชนร่วมคิดร่วมทำ'

‘เมื่อชุมชนร่วมคิดร่วมทำ’

Participate in Development

จุดเด่นของตำบลท่างาม คือความร่วมมือแรงร่วมใจ กิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในตำบลท่างาม ประชาชนล้วนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ โดยมีคณะทำงานฝ่ายบริหารคอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้

เช่นนั้น กิจกรรมการพัฒนาจึงเป็นกิจกรรมที่ต่อยอดทุนภายในพื้นที่ รวมถึงพัฒนาศักยภาพตัวบุคคลให้มีความโดดเด่น ซึ่งต้องยกเครดิตให้กับทีมผู้บริหาร ที่ไม่เคยเก็บโอกาสไว้กับตัว หากเลือกที่จะแจกจ่ายให้ประชาชน เพื่อร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และมีความยั่งยืนสืบไป

ทำความเข้าใจสภาองค์กรชุมชน

จากการได้ศึกษา พรบ.สภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 รุติพงศ์ ศักดิ์ชัยสมบูรณ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม ได้เห็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน จึงเริ่มมีการถ่ายทอดสู่แกนนำ สูการประสานงานกับเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนจังหวัดสิงห์บุรี และเจ้าหน้าที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเติมความรู้เรื่องสภาองค์กรชุมชน

กระทั่งต่อมา ได้มีการจัดจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนขึ้นในตำบลท่างาม มีการคัดเลือกตัวแทนหมู่บ้านเข้าเป็นสมาชิกสภาองค์กรชุมชน เลือกคณะผู้บริหาร เพื่อ

สร้างระบบการทำงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่นกับสภาองค์กรภาคประชาชน
แนวทางการทำงานคือการกำหนดให้มีการประชุมทุกวันอังคาร
สุดท้ายของเดือน เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ มาร่วมหาวิธีแก้ไข สนับสนุนส่งเสริม
ให้ความช่วยเหลือกลุ่มองค์กรต่างๆ ให้ความเข้มแข็ง นอกจากนี้ ยังมี
การกำหนดให้สภาองค์กรชุมชนตำบลทำงานจัดเวทีแลกเปลี่ยน ตลอดจน
เสนอปัญหาความต้องการจากกลุ่มองค์กร และความต้องการของประชาชน
จากเวทีนี้เพื่อบรรจุในแผนชุมชน

จากการเกิดขึ้นของสภาองค์กรชุมชนนี้เอง ที่เป็นรากฐานของการจัด
ตั้งกองทุนแห่งการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนา โดยสภาองค์กรชุมชนตำบลทำงานคอยติดตามการดำเนินงาน
และในปี 2555 ได้มีการยกระดับสภาองค์กรชุมชนให้เป็นเวทีในการ
พิจารณาแผนชุมชนตำบลทำงาน จากเดิมที่ใช้เพียงตัวแทนคณะกรรมการ
หมู่บ้าน...

ทำความเข้าใจแผนชุมชน

ก่อนจะเข้าสู่กระบวนการแผนชุมชนตำบลท่างาม ที่นี้ต้องผ่านการเรียนรู้ ด้วยการเตรียมความพร้อมบุคคล ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพแกนนำ เพื่อไปสร้างความเข้าใจ และขับเคลื่อนแผนชุมชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ อบต. ด้วย ที่ล้วนผ่านการอบรมโดยวิทยากร ซึ่งถ่ายทอดแนวคิด ขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้ประชาชนได้เห็นถึงประโยชน์ และอยากเข้ามามีส่วนร่วมกับการประชาคมจัดทำแผนชุมชน

เมื่อชุมชนมีความพร้อมจึงจัดเวทีเพื่อจัดทำแผนชุมชนทั้ง 11 หมู่บ้าน ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน พัฒนาการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยอ้างอิงข้อมูล จปฐ. (ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน), กชช.2ค. (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน) และข้อมูลสภาพชุมชนด้านต่างๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมการพัฒนาไว้ในแผนชุมชน จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามความเหมาะสม โดยแบ่งแผนชุมชนออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการเอง 2) แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ชุมชนร่วมกับ อบต. (อบต., อบจ.) 3) แผนงาน โครงการกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ (ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ)

เมื่อได้แผนชุมชนแล้วมีการจัดพิมพ์เป็นคู่มือในการขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนา บูรณาการร่วมแผนชุมชนระดับตำบล ที่คณะกรรมการพัฒนาแผนตำบล สมาชิก อบต.ท่างาม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน จะร่วมพิจารณาในเวทีสภาองค์กรชุมชนตำบลท่างาม เพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติจริง ทั้งนี้ยังมีการปรับปรุงแผนชุมชนเป็นประจำทุกปี พร้อมมีการประเมินคุณภาพแผนชุมชนตำบลท่างาม โดยใช้ตัวชี้วัดการสร้างการมีส่วนร่วม คือ 1) การใช้ข้อมูลบัญชีรายรับ-จ่ายของครัวเรือนมาร่วมในการวิเคราะห์และจัดทำแผนร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) ตัวแทนครัวเรือนเข้าประชาคมจัดทำแผนชุมชนร้อยละ 70 ขึ้นไป 3) การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ต้น 4) มีแผนชุมชนเป็นลายลักษณ์อักษร

เมื่อแผนชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนตำบลท่างาม ทำให้ทางทีมผู้บริหารต้องหาวิธีการดึงชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมอย่างน้อยครัวเรือนละ 1 คน โดยคิดค้นโปรโมชันต่างๆ เช่น หากมีการช่วยเหลือด้านใดก็ตามในตำบลท่างาม จะพิจารณาช่วยเหลือคนที่มีส่วนร่วมมาประชาคมก่อน นอกจากนี้ยังมีการจัดเลี้ยงอาหารว่าง การบริการตรวจสุขภาพ บริการรับชำระภาษีนอกพื้นที่ รวมถึงการดึงเกษตรกรตำบล พัฒนาการตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กศน.ตำบล ฯลฯ เข้าร่วมรับฟังปัญหาและความต้องการ เพื่อวางแผนงานในการแก้ไขและพัฒนาตามภารกิจของหน่วยงานตน...

รวมใจใน ‘กองทุนแห่งการพัฒนา’

ในการปกครองสมัยใหม่ ประชาชนไม่ใช่แค่ผู้รับบริการอีกต่อไป หากต้องเป็นกลไกหนึ่งในการสร้างบริการให้กับตัวเอง ตลอดจนเพื่อนพ้องในชุมชน นั่นจึงจะทำให้กิจกรรมการพัฒนาดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และตรงกับความต้องการที่แท้จริง

แต่ก่อนนี้เวลาชุมชนมีปัญหาอะไรก็มักเรียกร้องกับทางผู้บริหาร ซึ่งแน่นอนว่าเป็นหน้าที่ หากแต่ความต้องการของประชาชนนั้นไม่ได้มีแค่เพียงคนเดียว ในราวปี 2553 ฐิติพงศ์ ศักดิ์ชัยสมบูรณ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม จึงเกิดแนวคิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา จึงได้พาผู้นำท้องถิ่น แกนนำภาคประชาชน ไปศึกษาดูงานชุมชนบริหารจัดการตนเอง ที่หมู่บ้านหนองกลางดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่นั่นเองที่ จ.ส.ท.สุชิน และ พิษชาภรณ์ อ่อนนารถ คู่สามีภรรยาแกนนำชาวบ้านหมู่ที่ 7 บ้านท่างาม ได้พบและศึกษาแนวคิดกองทุนกลางหมู่บ้านจาก โชคชัย ลิ้มประดิษฐ์ ผู้ใหญ่บ้านแห่งบ้านหนองกลางดง ที่นำเงินสาธารณประโยชน์จากกลุ่มต่างๆ ในชุมชนมาเก็บไว้ที่กองทุนแห่งการพัฒนา

แต่กว่าที่กองทุนแห่งการพัฒนาของแต่ละหมู่บ้านในตำบลท่างามจะเริ่มตั้งไข่ก็ต้องรอถึงช่วงปลายปี 2554 จากวิกฤตน้ำท่วมในครั้งนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มอบเงินสงเคราะห์ครอบครัวให้กับผู้ประสบภัยในหมู่บ้านจำนวน 11 หมู่บ้านๆ ละ 10,000 บาท

“จริงๆ 10,000 บาทนี้ ทางการให้เป็นเงินสงเคราะห์ครอบครัวๆ ละ 2,000 บาท แต่ผลกระทบกินวงกว้าง เราเลยระดมกัน และเลือกนำมาใส่ในกองทุนแห่งการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อให้ประโยชน์ตกกับทั้งหมู่บ้านแทนที่จะเป็น 5 ครอบครัว เวลานั้นทุกคนเข้าใจเพราะเดือดร้อนกันทุกบ้าน” จ.ส.ท.สุชิน เล่า

นอกเหนือจากเงินตั้งต้นจำนวน 10,000 บาท ทุกหมู่บ้านยังได้มีการตกลงกันว่า จะนำเงินสาธารณประโยชน์ของกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ในหมู่บ้านเข้ามารวมในกองทุนแห่งการพัฒนา โดยมีคณะกรรมการ ซึ่งใช้กลไกสภาองค์กรชุมชนตำบลท่างาม เป็นคณะติดตามรายงานผลการดำเนินงาน มีเวทีสภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีสาธารณะในการทบทวนและแลกเปลี่ยน

จ.ส.ท.สุชิน อ่อนนารถ

พิษชาภรณ์ อ่อนนารถ

พิชชาภรณ์ เสริมว่า การเบิกเงินแต่ละครั้งต้องมีข้อตกลง โดยต้องได้รับการยินยอมจากกรรมการ ทั้งยังมีข้อตกลงชัดเจนว่า ห้ามนำเงินกองทุนแห่งการพัฒนาไปจัดเลี้ยงรื่นเริง ห้ามจ้างแรงงาน ที่เหลืออยู่ในดุลยพินิจของกรรมการ

“เราจะไม่จ้างงาน แต่อาศัยการร่วมแรงร่วมใจ ทุกเดือนจะมีการตัดหญ้า เก็บขยะ ดูแลสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้าน เราจะประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย มาช่วยกันลงแรง คนมาไม่ได้ฝากเงินมาช่วย เราไม่มีการจ้างงาน มีแค่ชื่อน้ำ ขนم เพราะเรามีเด็กๆ เข้าร่วมด้วย บางครั้งรถที่วิ่งบนทางหลวงชนบท เห็นเด็กๆ รวมตัวกันก็จอดถาม ส่วนใหญ่ให้ความเอ็นดูก็สนับสนุนทุนทรัพย์เลี้ยงน้ำเด็กๆ ก็ไม่กระทบกับเงินกองทุน” พิชชาภรณ์ เล่า

กระนั้นลำพังเงินตั้งต้น กับเงินสาธารณประโยชน์จากกลุ่มองค์กรภายในชุมชน ก็เป็นเงินที่ต้องใช้ออกไป คณะกรรมการจึงต้องหาเงินเข้ามาสมทบ ทั้ง อบต.ทำงานเอง ก็มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้หมู่บ้านได้หาเงินเข้ากองทุนแห่งการพัฒนา อย่างงานกินอยู่อย่างไทยที่ทาง อบต.ทำงาน เปิดให้ทุกหมู่บ้านประกวดทำอาหาร หรืองานรื่นเริงประจำปี จะมีการขายมาลัยคล้องคอนักร้อง โดยเงินทั้งหมดที่ได้จะนำเข้ากองทุนแห่งการพัฒนา

ในฐานะผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 สุชิน บอกว่า รูปธรรมที่เกิดขึ้นจากกองทุนแห่งพัฒนานั้นชัดเจน นอกเหนือจากนี้ยังมีเรื่องของความภาคภูมิใจ เพราะที่นี่เคยได้รับรางวัลหมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุข ระดับจังหวัดในปี 2556

“กองทุนนี้ไม่ได้มีต้นทุนเป็นตัวเงิน หากแท้จริงแล้วคือร่างกายแรงใจต่างหาก ที่เป็นทุนแท้จริงที่ทำให้หมู่บ้านมีการพัฒนาที่ดี” สุชินทิ้งท้าย...

วงเดือนลำดวน

ตำบลท่างามมีผู้สูงอายุจำนวนมาก สอดคล้องกับทุกสังคมในยุคปัจจุบัน ด้วยวิทยาการทางการแพทย์ รวมถึงค่านิยมต่อเรื่องการมีครอบครัว ทำให้ทุกวันนี้ ในแต่ละสังคมต้องมีแนวทางในการรองรับโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป

ข้อมูลของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) ระบุว่า จังหวัดสิงห์บุรีมีผู้สูงอายุมากที่สุดในประเทศ และจากความร่วมมือระหว่าง มส.ผส. กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ได้ทำให้เกิดการศึกษาวิจัยและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไทย มีการจัดทำโครงการแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยกำหนดขอบเขตศึกษาในจังหวัดนาร่อง 3 จังหวัด ได้แก่ สิงห์บุรี นครราชสีมา และปทุมธานี โดยเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต้นทุนในการขับเคลื่อนงานและกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสิงห์บุรี ได้คัดเลือกตำบลท่างามเข้าร่วมโครงการฯ

ชินวุฒิ อาคนวีเชียร หัวหน้าส่วนสวัสดิการสังคม ขยายความให้ฟังว่า ตำบลท่างามได้จัดตั้งคณะทำงาน ‘วงเดือนลำดวน’ ซึ่งเป็นวงพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนสรรค์สร้างกิจกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทั้ง 4 มิติ ประกอบด้วย 1) การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ติดเตียงอยู่บ้าน 2) การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุด้านอาชีพ และสร้างรายได้ 3) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ 4) การปรับอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ

“ทุกวันพุธสุดท้าย ตำบลท่างามจะมีประชุมประจำเดือน หนึ่งในวาระนั้นคือเวทีวงเดือนลำดวน มีคณะทำงาน ซึ่งมาจากหลากหลายแขนง ทำงานบูรณาการร่วมกันทั้ง กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่จาก รพ.สต. เจ้าหน้าที่จาก อบต.ท่างาม อสม. อผส. ตัวแทนผู้สูงอายุ หน่วยพยาบาลเชิงรุกของโรงพยาบาลอินทร์บุรีมาร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน” ชินวุฒิ เล่า

รูปธรรมที่เกิดจากเวทีวงเดือนลำเดือนนั้นสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทั้ง 4 มิติ มิติที่ 1 คือการประสานบริการจากโรงพยาบาลอินทร์บุรี ผ่านงบประมาณของกองทุนหลักประกันสุขภาพ เพื่อให้ทีมสหวิชาชีพเข้ามาดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ติดบ้านติดเตียงที่มีอยู่

ชินวุฒิ อาคนวีเชียร

มากกว่า 30 คน โดยมี อสม. เข้ามาร่วมเรียนรู้ และช่วยดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด ทั้งยังมีการนำแฟ้มประวัติของผู้สูงอายุกลุ่มนี้มาหารือกัน เพื่อวางแผนการดูแลต่อไป

ขณะที่ มิติที่ 2 นั้น คือการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่ยังมีแรงทำงานให้มารวมกลุ่มกัน อาทิ กลุ่มสวดสลายคราม ซึ่งมารวมตัวกันทำกระเป๋าดำต้นไม้ และสนับสนุนให้ร่วมกิจกรรมกับชุมชน ด้วยการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับเยาวชนในพื้นที่

ส่วนมิติที่ 3 นั้น คณะทำงานวงเดือนลำดวน ร่วมกับ มส.ผส. ตรวจสอบสุขภาพฟรีสำหรับผู้สูงอายุ และผู้ใกล้ชิดผู้สูงอายุที่สนใจ ทั้ง เบาหวาน ความดัน ปอด และอื่นๆ ผลการตรวจสุขภาพที่ได้ ทางทีมพยาบาล ชำนาญการ และอสม.จะมีการวางแผน โดยผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงจะส่งเสริมให้ทำกิจกรรมต่อ และผู้ที่มีโรคประจำตัวอยู่แล้ว จะมีการคอยให้เฝ้า

“เรามีการจัดทำตลาดนัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ผ่านการเข้าฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ฐานที่ 1 สุขภาพดีชีวิที่มีสุข คือการให้อสม. มาสอนการดูแลสุขภาพ ฐานที่ 2 การเรียนรู้ดีชีวิที่มีสุข ที่มี กศน.ประจำตำบลทำงาน มาช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ ฐานที่ 3 ออมดีชีวิที่มีสุข คือการส่งเสริมให้ผู้ใกล้ชิดผู้สูงอายุเข้าร่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม ฐานที่ 4 สังคมดีชีวิที่มีสุข การเอาคนที่เตรียมความพร้อมไปร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุ เมื่อเวียนฐานเรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการตรวจสุขภาพฟรีให้กับผู้เข้าร่วม” ชินวุฒิเสริม

สำหรับมิติที่ 4 นั้น ชินวุฒิว่า เป็นการปรับอาคารสถานที่ทางราชการ รวมถึงภายในบ้านของผู้สูงอายุเอง ให้สอดคล้องกับการใช้งานจริง โดยได้บุคลากรจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาฯ มาช่วยออกแบบให้

วงเดือนลำดวนคือนวัตกรรมของตำบลท่างามในการส่งเสริมดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จากจุดเริ่มต้นคือข้อมูล สู่แนวทางการเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างชุมชนที่มีความน่าอยู่สืบไป...

การจัดการภัยพิบัติ

Disaster Management

ตำบลท่างามเผชิญกับอุทกภัยมานานับครั้งไม่ถ้วน ที่ร้ายแรงที่สุดก็คือปี 2554 มีเรื่องราวเกิดขึ้นจากวิกฤตครั้งนั้น นับเป็นเรื่องดีที่ตามเรื่องราวมาติดๆ ลองมาดูว่า จากวิกฤตการณ์ในครั้งนั้น ได้นำพาสิ่งใดมาสู่ตำบลท่างามบ้าง...

ยืมได้ เมื่อภัยมา

หากยังจำกันได้ เมื่อคราวมหาอุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อปี 2554 ตำบลท่างามแห่งนี้ไม่เพียงแต่ได้รับความเสียหายอย่างหนัก หากแต่ยังถูกกล่าวหาว่าเป็นชนวนทำให้น้ำไหลเข้าท่วมจังหวัดข้างเคียง ด้วยประตุน้ำบางโฉมศรีที่ตั้งอยู่ในตำบลท่างามได้พังทลายลง เกิดข้อครหาว่าตำบลท่างามปล่อยปละละเลยจนทำให้ประตุน้ำพัง

ประตุน้ำบางโฉมศรีเป็นประตุน้ำที่มีอายุกว่า 50 ปี เชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยากับคลองบางโฉมศรี เมื่อประตูพังทลาย น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาก็ไหลเข้าท่วมพื้นที่ตำบลท่างาม ลัดเลาะลำคลองไปยังพื้นที่ใกล้เคียงอย่างรวดเร็ว

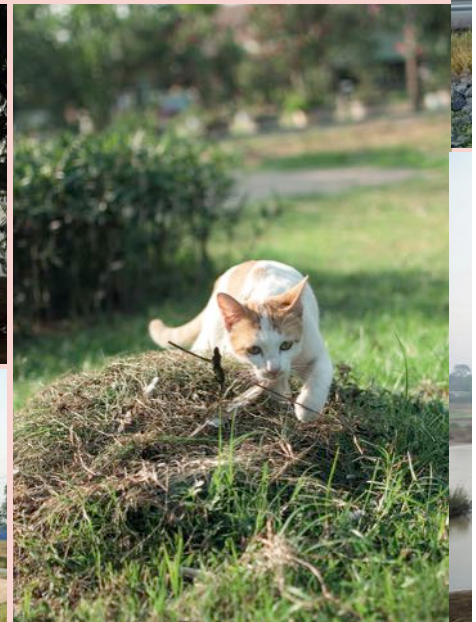
“บางโหมศรี ผิดจริงหรือ” คือข้อความบน
เสื้อยืดที่ชาวตำบลท่างามได้ร่วมกันทำขึ้น เพื่อ
ขายเอาเงินมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่
ทั้งสร้างคำถามกลับไปยังกลุ่มชน ซึ่งในเวลานั้น
สื่อแขนงต่างๆ ได้ลงมาทำข่าวที่ประตูน้ำแห่งนี้
อย่างพร้อมเพรียง ทำให้เสื้อยืดที่ทำขึ้นขาย
หมดใน 3 วัน จนต้องสั่งทำรอบ 2 เพื่อนำมา
ขายให้กับผู้คนที่หลั่งไหลเข้ามาให้ความช่วย
เหลือ

ตำบลท่างามมีรายได้จากการขายเสื้อครานั้น 80,000 บาท จึงได้จัดตั้งกองทุนภัยพิบัติ
ตำบลท่างาม ซึ่งบริหารงานโดยคณะกรรมการภาคประชาชน เพื่อเป็นเงินสำรองไว้ใช้ในยาม
ประสบอุทกภัย แบ่งเบาภาระของผู้นำตำบล ด้วยในกรณีที่ทางจังหวัดยังไม่ประกาศเป็นพื้นที่
ประสบภัยพิบัติ พื้นที่สามารถนำเงินกองทุนนี้มาใช้จ่าย ซื้อกระสอบทราย ข้าวปลาอาหาร
แห้ง และการช่วยเหลือเบื้องต้นเล็กๆ น้อยๆ หากเมื่อจังหวัดประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติ
แล้วนั่นเอง ทาง อบต.ท่างาม จึงสามารถนำงบกลางมาจัดสรรใช้ได้

หลังจากน้ำท่วมใหญ่ครั้งนั้น ทางตำบลท่างามยังได้รับงบประมาณในการฟื้นฟู ด้านการประกอบอาชีพจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เพื่อช่วยผู้ประสบภัยให้ฟื้นวิถีทางของชีวิต นอกจากนี้ ทางตำบลยังตระหนักถึงความสำคัญของการเฝ้าระวัง โดยส่งเสริมให้มีการอบรมอาสาสมัคร รวมถึงถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อสังเกตภัย อาทิ การสังเกตมดคาบไข่ น้ำเปลี่ยนเป็นสีออกแดง ลมพายุ

ชินวุฒิ อาสนวีเชียร หัวหน้าส่วนสวัสดิการสังคม อบต.ท่างาม เล่าว่า น้ำท่วมใหญ่ปี 2554 เป็นวิกฤตที่มาพร้อมกับโอกาส ตำบลท่างามได้รับการช่วยเหลือและฟื้นฟู ซึ่งหลายสิ่งก็ได้รับการวางรากปักฐานให้แน่นหนายิ่งขึ้น

“เวลาเงินช่วยเหลือเข้ามา นโยบายของนายกฯ จะพยายามไม่ใช้เงินทั้งหมด แต่เน้นนำมาหมุนเวียน อย่างกองทุนภัยพิบัตินั้น เป็นเงินที่ได้จากการขายเสื้อ ตำบลเก็บเงินส่วนนี้ไว้จัดสวัสดิการในกรณีฉุกเฉิน แล้ว

ยังมีเงินจากกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ที่ทาง อบต. ท่างาม ได้รับมาจาก พอช. เงินจำนวนนี้มีเหลือราว 85,000 บาท จึงนำมาปล่อยกู้เพื่อสร้างอาชีพ คิดดอกเบี้ยต่ำ เพียงร้อยละ 25 สตางค์ต่อเดือน หรือร้อยละ 3 ต่อปี บริหารโดยภาคประชาชน มีผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่เป็นคณะกรรมการพิจารณา เน้นปล่อยกู้ให้กับคนที่มีส่วนร่วม มีจิตอาสา ก่อนเป็นลำดับต้นๆ” ชินวุฒิ เล่า

ไม่เพียงเท่านั้น ตำบลท่างามยังได้รับความช่วยเหลือจาก กิ่งทองใบหยก ซึ่งเคยมาเป็นอาจารย์ฝึกสอนเมื่อครั้งยังศึกษาอยู่ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้มาพักอาศัยอยู่ที่บ้านพักครูโรงเรียนวัดตุ่มหู และมาพักกับอาจารย์เสาวนิต โกสุมา บ้างเป็นครั้งคราวในวันหยุด และเมื่อรับทราบข่าวว่าตำบลท่างามประสบภัยพิบัติครั้งใหญ่ก็ได้มอบเงินช่วยเหลือให้ 1 ล้านบาท

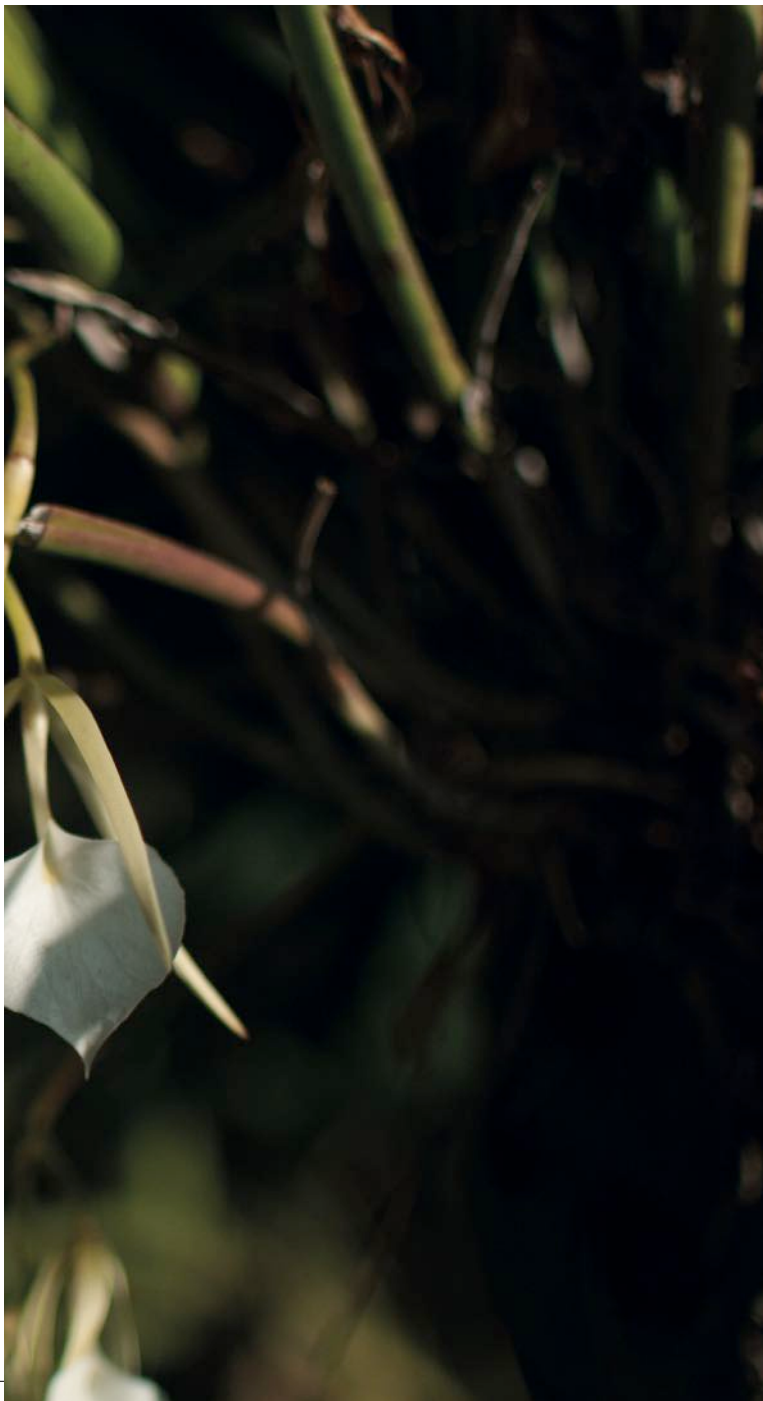
จากการพูดคุยกันระหว่างเจ้าของเงินกับชาวตำบลท่างาม ซึ่งมีเป้าหมายชัดเจนว่า ต้องบริหารเงินจำนวนดังกล่าวให้มีความยั่งยืน และเห็นชอบตรงกันในการนำเงินดังกล่าวมาปล่อยกู้ให้เกษตรกร โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่ อบต. และผู้นำเกษตรกร เป็นคณะกรรมการ

เสาวนิต โกสุมา หนึ่งในผู้บริหารกองทุนใบหยก อธิบายว่า คนตำบลท่างามทำเกษตรกรรมเป็นส่วนมาก และน้ำท่วมครั้งนั้น เกษตรกรก็ต้องมาเริ่มกันใหม่ จึงเจาะจงให้กลุ่มนี้กู้โดยเฉพาะ

“ทางคณะกรรมการจะรวบรวมความต้องการ ทั้ง ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ยา ในแต่ละรอบการทำนา ส่งคืนใน 6 เดือน คิดดอกเบี้ยร้อยละ 25 สตางค์ต่อเดือน จากัดวงเงินที่ไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี ส่งคืนแล้วกู้ใหม่ได้ ที่นี้ก็จะมีคนไม่ยอมคืนต้น เพราะดอกเบี้ยถูก เราจึงต้องมีเบี้ยปรับ รวมถึงจัดซื้อเกษตรกรที่ปฏิบัติงานออกกฏกติกา ไว้สำหรับพิจารณาปล่อยกู้ในครั้งต่อไป” เสาวนิตเล่า

สำหรับกองทุนใบหยกนั้น ถ้ารอบการยืมรอบใดมีความต้องการเงินจากเงินทุน จะมีการพูดคุยเพื่อเฉลี่ยแบ่งกันไป จากการดำเนินงานมา 3 ปี กองทุนใบหยกมีเงินเพิ่มเติม และสร้างประโยชน์ให้กับผู้คนตำบลท่างามอย่างยั่งยืน ตามเจตนารมณ์ของผู้มอบเงินจำนวนนี้...

ให้ชุมชนช่วยดูแล

Welfare

ตำบลท่างามมีกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งทำหน้าที่ดูแลคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยมีจุดเด่นคือการนำประชาชนเข้ามาเป็นผู้บริหาร นับเป็นการบูรณาการภาคประชาชนเข้ากับท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวทางที่ตำบลท่างามเห็นว่า กองทุนฯ นี้จะมีความยั่งยืน ด้วยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ท้องถิ่นเป็นเพียงส่วนหนุนเสริม ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้...

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม

กว่าที่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามจะยืนได้อย่างงามสง่าเช่นทุกวันนี้ มีเรื่องราวมายาวมากมาย ก้าวแต่ละก้าวนั้นมั่นคง ผ่านการพูดคุยซ้ำแล้วซ้ำอีกจนตกผลึกเป็นแนวทางที่ชัดเจน

พ.อ.(พิเศษ)บุญเลิศ ผาอ่อน ประธานกองทุนสวัสดิการตำบลท่างาม ย้อนความให้ฟังว่า จุดเริ่มต้นมาจากสถาบันองค์กรพัฒนาชุมชน (พอช.) มีแนวทางและพร้อมส่งเสริมให้ไปดูงานการจัดตั้งองค์กรสวัสดิการประจำตำบล

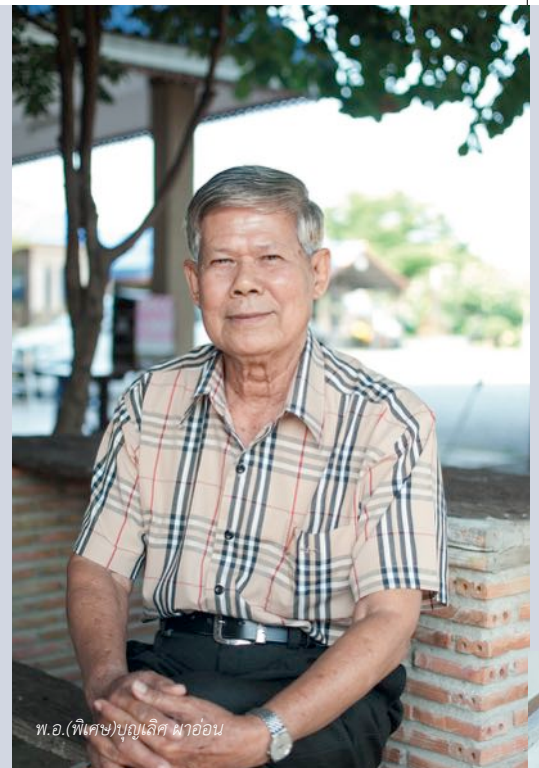
“ไปดูงานกลับมา พูดคุยกับ นายกฯ และทีมผู้บริหาร เห็นว่าปัญหาหลักคือการขาดการบูรณาการ ประชาชนทำฝ่ายเดียวก็ขาดความรู้ ทั้งในเรื่องการจัดทำบัญชี รายงาน ถ้าท้องถิ่นทำก็ขาดการมีส่วนร่วม เราคุยกันรอบแล้วรอบเล่าตั้งแต่ปี 2548 กระทั่งปี 2551 มีการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลท่างาม ก็มีการนำเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามมาพูดคุยกันใหม่ กระทั่งเห็นพ้องให้เดินหน้า” พ.อ.(พิเศษ)บุญเลิศ เล่า

โครงสร้างการทำงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามนี้ จะบูรณาการภาคประชาชนเข้ากับท้องถิ่น โดยมีประธาน รองประธาน คณะกรรมการประจำหมู่บ้านจากทั้ง 11 หมู่บ้าน ประชาสัมพันธ์ ผู้ช่วยเหรัญญิก ผู้ตรวจสอบ มาจากประชาชนทั้งหมด ขณะที่เจ้าหน้าที่ทางราชการจะทำหน้าที่เป็นเลขานุการ เหรัญญิก และนายทะเบียน โดยมีที่ปรึกษาเป็นทีมผู้บริหารตั้งแต่ นายกฯ รองนายกฯ ปลัด ผู้ทรงคุณวุฒิ

เปิดรับสมัครวันแรก 1 กรกฎาคม 2551 โดยเปิดรับสมาชิกที่มีอายุตั้งแต่ 1 ปี ถึง 70 ปี สมาชิกจะได้รับเงินช่วยเหลือเมื่อเป็นสมาชิกกองทุนฯ ครบ 6 เดือนขึ้นไป โดยมีการเก็บเงินสมทบจากสมาชิก คนละ 365 บาทต่อปี เริ่มต้นมีสมาชิก 397 คน

กระนั้น ลำพังเงินจากสมาชิกก็ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงกองทุนฯ ทางตำบลท่างามจึงเข้าร่วมโครงการสวัสดิการ 3 ขา ซึ่งรัฐบาลจะให้การสนับสนุนงบประมาณกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่มีความพร้อม และมีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกองทุนฯ

“กองทุนฯ เก็บได้เท่าไร รัฐ กับ อบต. สนับสนุนให้อีกในจำนวนที่เท่ากัน แต่ต่อมาก็มีปัญหาสมาชิกเก่าขาดส่งเงินสมทบรายปี 365 บาท จึงมีมติคณะกรรมการให้จัดตั้ง ‘กลุ่มออมทรัพย์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม’ เพื่อสร้างการออมเงิน และมีการขยายฐานของสมาชิกให้มากขึ้น โดยเปิดรับสมาชิกประเภท ข ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ 70 ปีขึ้นไป” พ.อ.(พิเศษ)บุญเลิศ เล่า

พ.อ.(พิเศษ)บุญเลิศ ผาอ่อน

ขณะที่ขอบเขตความคุ้มครองของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามมีดังนี้ กรณีสมาชิกคลอดบุตร (แม่เท่านั้น) ช่วยเหลือครั้งละ 500 บาท รับขวัญบุตร ช่วยเหลือ 1,000 บาทต่อบุตร 1 คน กรณีเจ็บป่วย/ประสบอุบัติเหตุ นอนโรงพยาบาล คินละ 150 บาท ไม่เกิน 10 คืน หรือกรณีสมาชิกประสบอุบัติเหตุ โดยมีใบรับรองจากสถานพยาบาล ช่วยเหลือครั้งละ 200 บาท ไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี

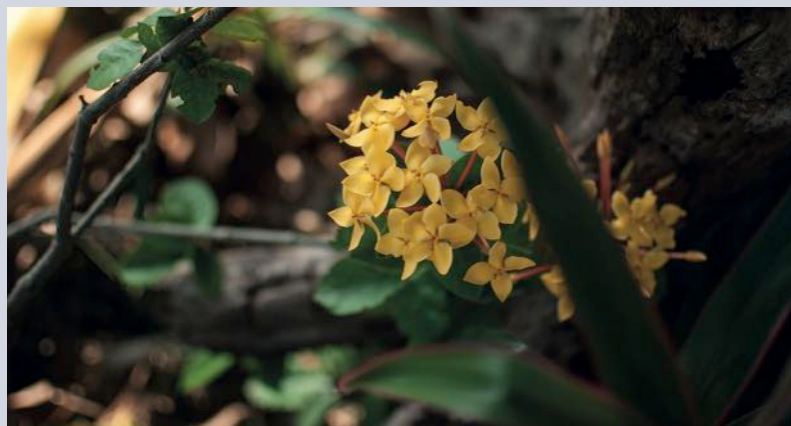
กรณีเสียชีวิต ทางกองทุนฯ จะเป็นเจ้าภาพสวดอภิธรรม จำนวน 400 บาท จัดพวงหรีด จำนวน 300 บาท ช่วยเหลือกรณีเสียชีวิตเบื้องต้น 2,000 บาท สำหรับเงินชดเชยกรณีเสียชีวิต (ประเภท ก) เป็นสมาชิก 6

เดือน ถึง 1 ปี ชดเชย 10,000 บาท เป็นสมาชิกปีที่ 2 ชดเชย 13,000 บาท เป็นสมาชิกปีที่ 3 ชดเชย 16,000 บาท เป็นสมาชิกปีที่ 4 ชดเชย 17,000 บาท เป็นสมาชิกปีที่ 5 ขึ้นไป ชดเชย 18,000 บาท

ส่วนเงินชดเชยกรณีเสียชีวิต (ประเภท ข) เป็นสมาชิก 6 เดือน ถึง 1 ปี ชดเชย 3,000 บาท เป็นสมาชิกปีที่ 2 ชดเชย 3,500 บาท เป็นสมาชิกปีที่ 3 ชดเชย 4,000 บาท เป็นสมาชิกปีที่ 4 ชดเชย 4,500 บาท เป็นสมาชิกปีที่ 5 ขึ้นไป ชดเชย 5,000 บาท

นอกจากนี้ยังมีการจัดสวัสดิการอื่นๆ อาทิ 1) สวัสดิการกู้ยืมเงินให้แก่มหาชิก จากกองทุนหมุนเวียนที่เป็นพันธมิตร อาทิ กองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสพภัย กองทุนไบกย เป็นต้น 2) การจัดสวัสดิการต่างๆ ประจำปีให้แก่มหาชิก โดยพิจารณาตามความเหมาะสม 3) การจัดกิจกรรม/โครงการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามเดินสู่วิถีทางแห่งความยั่งยืนด้วยยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นความโปร่งใส ประกอบกับระบบของจิตอาสาที่ช่วยให้กองทุนฯ มีความเข้มแข็ง ขณะที่เงินหมุนเวียนในกองทุนฯ ก็โตวันโตคืน เพราะนำเงินไปลงทุนในกองทุนไบกย รวมถึงทำธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) อย่าง โรงงานน้ำดื่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม และร้านกาแฟ Tar-ngam coffee

โรงงานน้ำดื่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม

กิจการ Social Enterprise หรือกิจการเพื่อสังคม เป็นการลงทุนในกิจการโรงผลิตน้ำดื่ม เพื่อนำผลกำไรมาจัดสวัสดิการแก่สมาชิก และช่วยเหลือประชาชนว่างงาน รวมถึงช่วยเหลือน้ำดื่มกรณีเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ตำบลท่างาม เริ่มต้นจัดตั้งโดยใช้ทุนจากกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 750,000 บาท ซึ่งนับเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างามด้วย...

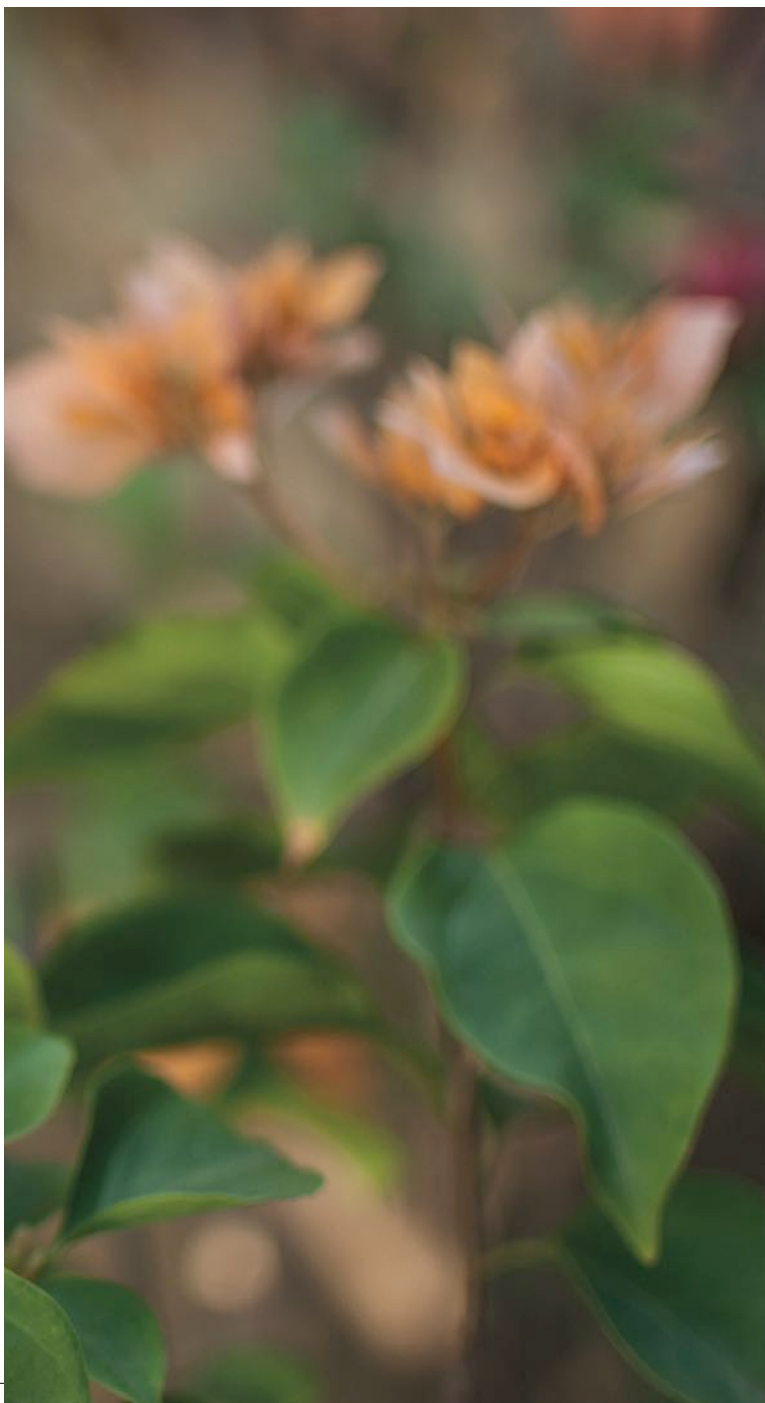

Tar-ngam coffee

กิจการร้านกาแฟ Tar-ngam coffee จัดตั้งโดยใช้ทุนจากกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน 200,000 บาท โดยมีที่มาจากแนวคิดในการสร้างความยั่งยืนให้กับกองทุน ผลกำไรนำมาจัดสวัสดิการแก่สมาชิก และยังเป็นการช่วยเหลือคนว่างงานในพื้นที่ให้มีงานทำด้วย...

การดูแลสุขภาพชุมชน

Health

จุดเด่นด้านการดูแลสุขภาพของตำบลท่างาม คือการบูรณาการการทำงานระหว่างภาคประชาชนกับท้องถิ่น ผ่านงบประมาณที่ได้จากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

นอกจากนี้ยังมีจุดเด่นอยู่ที่การทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่มีทีมงานที่ผ่านการเลือกตั้ง มีการแบ่งหน้าที่กันดูแลคนในชุมชน รวมถึงเป็นกำลังสำคัญในกิจกรรมการพัฒนามาตรฐานภายในตำบล...

กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลท่างาม

เดิมทีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้จ่ายเงินอุดหนุนผ่านกระทรวงสาธารณสุขโดยตรง กระทั่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ พ.ศ. 2545 ที่เริ่มวางแผนทางให้จ่ายเงินอุดหนุนโดยตรงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่กว่าที่ตำบลท่างามจะเข้าร่วมโครงการก็ต้องรอถึงปี 2551 เมื่อสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขต 4 พื้นที่ (สระบุรี) เปิดรับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเข้าร่วมโครงการนำร่องระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น

ตำบลท่างามตอบรับสมัครเข้าร่วมโครงการฯ และจัดตั้งตามหลักเกณฑ์ เกิดเป็น ‘กองทุนหลักประกันสุขภาพในพื้นที่ อบต.ท่างาม’ มีการเชิญสมาชิก อบต. อสม. ผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่ รพ.สต. หน่วยงานพยาบาลเชิงรุกของโรงพยาบาลอินทร์บุรี เข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร โดยพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติ มีจิตอาสา อยากทำงานเพื่อส่วนรวม ผ่านการประชาสัมพันธ์ชักชวน ใช้วิธีเพื่อนชวนเพื่อน เพื่อให้เกิดคณะกรรมการที่มาจากทุกหมู่บ้านในพื้นที่ และเป็นการลดค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร

วาสนา เหลือสิงกุล หัวหน้าสำนักปลัด อธิบายว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้จ่ายเงินอุดหนุนรายหัวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอัตราหัวละ 40 บาท และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายสบทบเพิ่มเข้าไปร้อยละ 30, 40 หรือ 50 ขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หากแต่ที่ตำบลท่างาม ผู้บริหาร ตลอดจนสภา อบต.ท่างามให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก จึงสมทบให้ร้อยละ 100 โดยเงินกองทุนนี้ ทาง สปสช. ได้มอบคู่มือที่เป็นกรอบการทำงานมาให้

“เมื่อก่อนคนไม่ป่วย ก็ไม่เข้าโรงพยาบาล ด้านการดูแลสุขภาพก็มีบ้างบางส่วน พอมีกองทุนนี้ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้มีโครงการเกี่ยวกับสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่ อย่างโครงการตรวจสุขภาพที่ทำร่วมกับโรงพยาบาลอินทร์บุรี เพื่อตรวจเบาหวาน ความดัน ไขมัน มีหมอมาลงพื้นที่ จากผลการตรวจสุขภาพ มีการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงเกิดโรค กลุ่มเป็นโรค ซึ่งพอมีข้อมูลก็ทำให้เกิดการต่อยอดพัฒนาแนวทางการดูแลสุขภาพของคนในพื้นที่ต่อไป”

อย่างกลุ่มผู้เป็นโรคแล้วก็มีการรักษาตามสิทธิ์ที่ถืออยู่ ทางกองทุนฯ ก็มาทำโครงการต่อกับกลุ่มเสี่ยงที่จะเกิดโรค เช่น โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคอาหาร

วาสนา เหลือสิงกุล

โครงการออกกำลังกาย โครงการตรวจสอบเคมีในเกษตรกร จัดตั้งกลุ่ม เต้นแอโรบิก กลุ่มปั่นจักรยาน โดยมี อสม. เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

ส่วนใหญ่โครงการแต่ละโครงการที่ผ่านเข้าสู่กองทุนฯ จะเป็นโครงการต่อเนื่อง มีตัวชี้วัดและมีเป้าหมายชัดเจน รวมถึงมีการต่อยอดอยู่เรื่อยๆ เพื่อให้แนวทางมีความลึกซึ้ง ชัดเจนขึ้น

“อย่างผู้สูงอายุ เราทำโครงการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน โดยร่วมมือกับ โรงพยาบาลอินทร์บุรีที่จัดทำข้อเสนอโครงการเข้ามาเป็นระยะเวลา 1 ปี แล้วเรียงทำคลินิกใกล้บ้านใกล้ใจ ตรวจเบาหวาน ความดัน ในพื้นที่ เดือนละ 2 ครั้ง ผู้ป่วยที่เป็นเบาหวาน นอกจากแนวทางการรักษาจากแพทย์ที่เข้ามาดูแล ยังมีการคัดกรองเท้าเฉพาะให้ใช้ มีการจัดมหกรรมส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งชวนให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมออกธำเน เพื่อหาเงินมาใช้ในกิจกรรมพัฒนา ประชาชนทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมกันหมด ถือเป็นการต่อยอดทุนด้านพลเมืองของเราให้เข้มแข็งไปด้วย” วาสนา เล่า

กองทุนหลักประกันสุขภาพในพื้นที่ อบต.ท่างาม มีการประชุมประจำทุกเดือนในวันพุธสุดท้ายของเดือน เป็นอีกหนึ่งวาระการประชุม มีการวางกติการ่วมกันว่า ในการประชุมแต่ละเดือนไม่มีเบี้ยประชุม ไม่มีค่าพาหนะ จัดเพียงสวัสดิการอาหารว่าง และอาหารกลางวันแบบประหยัด เพื่อบริหารจัดการงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้เกิดประโยชน์กับชุมชนมากที่สุด

กิจกรรม/โครงการด้านสุขภาพที่ได้รับงบประมาณจากกองทุนฯ ไปต้องเชื่อมโยงกับการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค และแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ตำบลท่างามอาศัยทุนในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวเสริมหนุน เชิญให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งกองทุนฯ นี้คือหลักฐานอีกชั้นที่แสดงให้เห็นถึงพลังแห่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่...

อาสาใจ

ระบบการคัดเลือกประธาน อสม. ที่ตำบลท่างามนี้ ใช้การเลือกตั้งมาตั้งแต่ปี 2552 มีการจัดทีมลงสมัคร มีชื่อทีมพร้อม ในทีมประกอบด้วยประธาน รองประธาน และเหรัญญิก ดำรงตำแหน่งวาระหนึ่ง 4 ปี แต่ความที่ทีม ‘อาสาใจ’ ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นแกนนำในครั้งนั้น โดยมี **จิตรา ตาละอุปละ** เป็นประธาน อสม. ทำงานได้มีประสิทธิภาพดีอยู่แล้ว มติที่ประชุม อสม. จึงเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งต่อในวาระที่ 2

บทบาทหน้าที่ของ อสม. คือการให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก และโรคติดต่ออย่างไข้หวัดใหญ่ ให้ความรู้ในเรื่องอาหารการกิน โทษของอาหารหวานจัด เค็มจัด และอาหารที่มีความมันสูง

“ดูแลและสำรวจหญิงตั้งครรภ์ รวมถึงแม่ที่เพิ่งคลอด ตรวจดูด้านโภชนาการของเด็กที่อายุ 0-5 ปี เราจดบันทึกตามแบบฟอร์มโดยละเอียด นอกจากนี้ ยังออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ และเข้าไปดูแลผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง เก็บข้อมูลสุขภาพ รวมถึงอาการในแบบบันทึก อย่างที่ตำบลท่างามมี อสม. ในพื้นที่ทั้งหมด 145 คน ก็จะแบ่งครัวเรือนรับผิดชอบ อสม. 1 คน รับผิดชอบไม่น้อยกว่า 10 ครัวเรือน” จิตราเล่า

จิตรา ตาละอุปละ

40 พลิกวิกฤต ให้เป็นทุน

ในจำนวน 145 คนนี้ มี 35 คน ที่ผ่านการอบรมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการดูแลผู้สูงอายุ โดยการสนับสนุนของ พมจ. ด้วยเห็นว่สังคมไทยกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ

นั่นทำให้ในช่วงเช้าของทุกวันศุกร์แรกของเดือน ทาง อสม. ร่วมกับ รพ.สต.ทำงาน จึงได้จัดกิจกรรมมิตรภาพบำบัดผู้สูงอายุ ที่ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งตั้งอยู่ฝั่งตรงข้าม รพ.สต. โดยจะมีการตรวจวัดความดัน ตรวจเบาหวาน หาค่าดัชนีมวลกาย ก่อนทำกิจกรรมร่วมกัน

อสม. จำเป็นต้องมีข้อมูลสุขภาพของคนในตำบล จากแบบบันทึก อสม. ต้องรวบรวมส่งให้ประธาน อสม. หมู่บ้าน เพื่อนำไปสรุป ก่อนส่งให้ จิตรา ซึ่งเป็นประธาน อสม. เดือนละ 1 ครั้ง ในรายงานจะประกอบไปด้วยอาการผู้ป่วยเบาหวาน พฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง อาการของผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง รวมถึงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่

ทุกบ่ายวันศุกร์แรกของเดือน อสม. จะมีการประชุมกันที่ รพ.สต. ทำงาน เพื่อพูดคุยปัญหา และวางแผนทางการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน

“การทำงานเป็นทีม เราต้องมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ชัดเจน ทุกคนต้องให้ความร่วมมือ รับผิดชอบในหน้าที่ เวลาทำงานใหญ่ เช่น กิจกรรมมิตรภาพบำบัดทุกวันศุกร์แรกของเดือน อสม. ทุกคนจะมีหน้าที่ของตัวเอง ไม่มีใครแย่งงานใคร หรือไม่มีใครที่ไม่มีงาน เราทุกคนช่วยกัน รู้หน้าที่ของตัวเอง” จิตราว่า

นอกเหนือจากกิจกรรมการดูแลสุขภาพที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมี นวดแผนไทย และนวดประคบ โดย อสม. ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรนวดแผนไทย ซึ่งเปิดให้บริการที่ รพ.สต.ทำงาน

การทำงานแบบเอาจริงเอาจังและเข้าถึงชาวบ้านอย่างแท้จริง คือจุดเด่นของทีมอาสาใจ ซึ่งได้วางกรอบแนวทางให้อสม. ทุกคนรู้หน้าที่ของตัวเอง ทุกครัวเรือนจึงมีดาวพิเศษคอยเฝ้าดู รู้ทุกความเคลื่อนไหวในทุกปัญหาสุขภาพ และคุณภาพชีวิต...

มิตรภาพบำบัด

ที่ตำบลท่างามมีจำนวนผู้สูงอายุค่อนข้างมาก ซึ่งประชากรกลุ่มนี้ ล้วนอยู่ที่บ้าน ไม่ได้ออกไปไหน ผิดกับลูกหลานที่ออกไปเรียน หรือทำงานอยู่ต่างถิ่น หลายบ้านจึงเหลือแต่ผู้สูงอายุเพียงลำพัง **จำเรียง เหลือสิ่งหูกุล** ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 ได้เห็นผู้สูงอายุที่อยู่บ้านคนเดียว สัมผัสได้ถึงความเหงา จึงเกิดความคิดที่จะนำกลุ่มผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมร่วมกัน

“ฉันกับกลุ่มเพื่อน อสม. จึงไปปรึกษากับคุณหมอสุนันท์ เผือกกัน เพื่อขอให้พาผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมร่วมกันที่ รพ.สต. พวกเราเริ่มทำกันมาตั้งแต่ปี 2548 แล้ว จนวันนี้ก็ยังทำเรื่อยมา เห็นได้ชัดเลยว่า ผู้สูงอายุชอบที่จะมาอยู่รวมกัน ได้พูดคุยกัน ซึ่งฉันว่ายังงี้ก็ดีกว่าอยู่บ้านคนเดียว บางคนไม่เคยรู้จักกันทั้งที่อยู่ตำบลเดียวกัน ก็มาได้รู้จักกันที่นี่” จำเรียงเล่า

เริ่มต้นมีการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก รวมถึงผ่านเสียงตามสาย เชิญชวนให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในครั้งแรกมีผู้สูงอายุเข้าร่วมราว 80 คน จากการมารวมตัวกัน จึงได้จัดตั้งเป็นชมรมผู้สูงอายุตำบลท่างามขึ้นมา ภายใต้ชื่อ ‘กลุ่มมิตรภาพบำบัดสำหรับผู้สูงอายุ’ โดยมี พ.อ.(พิเศษ) บุญเลิศ ผาอ่อน เป็นประธาน

กิจกรรมของกลุ่มจัดทุกวันศุกร์แรกของเดือน ทาง อบต.ท่างาม จะส่งรถ 6 ล้อ ออกบริการรับผู้สูงอายุมายังศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุตำบลท่างาม บางคนบ้านอยู่ใกล้ก็ขี่จักรยานมา หรือเดินมา นอกจากนี้ อบต.ท่างาม ยังสนับสนุนเงิน 6,000 บาทต่อเดือนให้กับกลุ่ม โดยเป็นเงินจากกองทุนหลักประกันสุขภาพประจำตำบลท่างาม

ส่วนการดำเนินกิจกรรมนั้นจะใช้ทีมอาสาใจ เจ้าหน้าที่ รพ.สต.ท่างาม รวมถึงมีเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลอินทร์บุรี มาตรวจสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ และให้คำแนะนำในการดูแลรักษาสุขภาพ โดยในช่วงเช้าเมื่อผู้สูงอายุมาถึง ทีมอาสาใจจะแบ่งงานกัน เริ่มต้นด้วยการชั่งน้ำหนัก วัดความดัน ก่อนจะเข้าสู่กิจกรรมสวดมนต์เช้า ยืดเส้นยืดสายเพื่อสุขภาพ

“ส่วนไฮไลต์เลย ก็จะมีรำกลองยาว 3 ้วย มีร้องคาราโอเกะ เหนื่อยก็พักผ่อนๆ พอเที่ยงก็กินข้าวด้วยกัน บางคนเอาเมล็ดพันธุ์ผัก ผลไม้มาปันกัน จนบ่ายก็แยกย้ายกันกลับ มีรถ อบต.ท่างาม ไปส่งเหมือนเดิม แล้วกลับมาเจอกันใหม่เดือนหน้า ส่วนงานวันสำคัญของผู้สูงอายุ เช่น ในเดือนเมษายน พวกเราจะย้ายไปจัดที่ อบต.ท่างาม เพื่อจัดกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ” จำเรียงเล่าด้วยใบหน้าเปื้อนยิ้ม

แม้จะไม่มากมายอะไร แต่ช่วงเวลาสั้นๆ ที่ได้มาอยู่รวมกันก็เพียงพอจะเป็นความสุขที่คอยขลิบเลี้ยงชีวิตให้อยู่ได้ เพราะแม้กิจกรรมจะมีแค่เดือนละครั้ง แต่ผู้สูงอายุได้เพื่อนใหม่ บางคนไปมาหาสู่กัน ไม่จำเป็นต้องเจอกันแค่วันศุกร์แรกของเดือน...

เรื่องดี สัมมาชีพเด่น

Honest Livelihood

พื้นฐานของคนตำบลท่างาม คือการเป็นเกษตรกร ทำนากันเต็มพื้นที่ ในช่วงฤดูที่ว่างเว้นจากการทำนา กลุ่มแม่บ้านก็จะรวมตัวกัน ขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่มเล็กๆ น้อย ค่อยเป็นค่อยไป แต่กลุ่มแม่บ้านบางกลุ่มก็ไปไกลเกินคำว่าเล็กๆ น้อยๆ จะเป็นอย่างไร ต้องลองติดตามกัน...

พลังแม่บ้าน บ้านบางตาโหม

ย้อนกลับไปเมื่อราวปี 2542 จตุพร สนเอี่ยม ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน จึงเริ่มมีการพูดคุยกับเพื่อนในหมู่บ้าน ที่ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าอยากจัดตั้งกลุ่มขึ้นในบ้านบางตาโหม หมู่ที่ 8 จึงเริ่มมีการเปิดการรับสมัครสมาชิก โดยเสียค่าสมัครสมาชิก คนละ 10 บาท และมีการจำหน่ายหุ้น มูลค่าหุ้นละ 50 บาท โดยสมาชิก 1 คน ถือหุ้นได้ไม่เกินคนละ 2 หุ้น เริ่มแรกมีสมาชิกอยู่ประมาณ 40 คน ทำให้มีเงินทุนประมาณ 4,000 บาท

จตุพร ในฐานะประธานกลุ่มแม่บ้าน บ้านบางตาโหม เลือกผลิตภัณฑ์ตั้งต้นของกลุ่ม เป็นดอกไม้ผ้าใยบัว เงินเริ่มต้น 4,000 บาท จึงถูกแปรเปลี่ยนเป็นวัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการผลิตดอกไม้ผ้าใยบัว

ต่อมาในปี 2543 ทางกลุ่มของเราได้จดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออินทร์บุรี เป็นกลุ่มองค์กรที่มีแนวทางการบริหารจัดการชัดเจน มีคณะกรรมการบริหาร 4 ฝ่าย แบ่งเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายตรวจสอบ และฝ่ายตลาด

เมื่อเวลาผ่านไปกลุ่มก็เริ่มมีการพัฒนา ทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ เข้ามาเสริม เริ่มจากน้ำพริกแกง ทั้งแกงเผ็ด แกงส้ม และแกงป่า เพื่อจำหน่ายให้กับสมาชิก

“ต่อมาฉันเริ่มทำดอกไม้จันทน์ พวงหรีด ก่อนจะประยุกต์ผ้าใยบัวให้เป็นตุ๊กตา แล้วก็มียุติกาจากถุงเท้า ในยุคหลังเริ่มมีจักสานหมวก และล่าสุดกับตะกร้าเชือกป่าน โดยผลิตภัณฑ์สองอย่างหลังนี้ ทางกลุ่มจะรับซื้อชิ้นงานของสมาชิกขึ้นมา เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ ส่วนงานอื่นๆ จะเป็นการมาช่วยกันลงแรง ใครมาก็มีการจดบันทึก ครบ 3 เดือน ก็มาปันผลแรงงานกัน” จตุพร เล่า

กลุ่มมีการจัดสรรเงินปันผลให้กับสมาชิกในระยะเวลา 3 เดือนต่อ 1 ครั้ง โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ 1) ในรูปของการปันผลแรงงานจะได้ผลตอบแทน ร้อยละ 50 2) ในรูปของสวัสดิการและเงินสาธารณประโยชน์ อาทิ ค่าอาหารกลางวัน ค่าเดินทางนอกสถานที่ เงินทำบุญงานศพ ค่าน้ำ ค่าไฟ และส่วนที่เหลือเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนา ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 25 3) ในรูปของเงินปันผลหุ้น จะได้ผลตอบแทนร้อยละ 5 4) ในรูปของแบบของเงินทุนสำรอง ร้อยละ 20

ปัจจุบันกลุ่มแม่บ้าน บ้านบางตาโหมมีสมาชิกอยู่ 35 คน ส่วนที่หายไปล้วนเสียชีวิต ด้วยสมาชิกหลายคนมีอายุมากแล้ว อย่างสมาชิกปัจจุบันที่อยู่กับกลุ่มมาตั้งแต่ยุคบุกเบิก หลายคนก็มีอายุเกิน 70 ปี

นคร คำเจริญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 บ้านบางตาโหมเสริมว่า กลุ่มแม่บ้าน บ้านบางตาโหม มีความเข้มแข็งมาก ทั้งมีเครื่องการันตี คือ รางวัลชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนดีเด่น ได้รับการสนับสนุนงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดสิงห์บุรี เป็นเงิน 1,000,000 บาท

จตุพร สนเอี่ยม

นคร คำเจริญ

“เงินจำนวนนั้น นำใช้ก่อสร้างตัวอาคาร ส่วนที่ดินได้จาก อำนวย สนเอี่ยม ที่ยกให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ อาคารนี้มีชื่อเรียกว่า อาคารอเนกประสงค์ และศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านที่ 8” นคร แฉง

นอกจากนี้ กลุ่มยังมีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แล้วยังมีกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนให้กับลูกบ้านบ้านบางตาโหม โดยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตั้งขึ้นเมื่อปลายปี 2541 สมาชิกจะต้องออมเงินในจำนวนไม่เกิน 500 บาท เท่ากันทุกเดือน ผักเข้าทุกวันที่ 5 ของเดือน โดยเงินที่นำมาออมกันจะปล่อยกู้ให้กับสมาชิกที่ต้องการในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือน โดยให้สิทธิ์กู้ 1 ปี

สำหรับกองทุนหมู่บ้านนั้น รัฐบาลให้ 1,000,000 บาท ต่อมาได้ต่อยอดเพิ่มทุนอีก 400,000 บาท ก่อนได้รับอีก 1,000,000 บาท เงินจำนวนนี้นำมาปล่อยกู้ทำนา โดยปล่อยปีละ 1 ครั้ง คนหนึ่งไม่เกิน 75,000 บาท แต่ของบ้านบางตาโหม ส่วนใหญ่จะเต็มที่ๆ 50,000 บาท ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี ส่งคืนเงินต้นทุกวันที่ 20 ธันวาคมของทุกปี

นี่เป็นแค่ส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะกลุ่มแม่บ้าน บ้านบางตาโหมไม่เคยหยุดนิ่ง มีเวลาเป็นต้องจับันทำนี่ย่อยเสมอ...

สตรีสไลยาคราม

ความที่กลุ่มนี้เป็นกลุ่มแม่บ้านที่ผสมผสานคนสองช่วงวัย จึงเป็นที่มาของชื่อกลุ่ม ซึ่งฟังดูแล้ว ขวนให้อมย้อมอยู่ในที่

จุดเริ่มต้นของกลุ่มนั้น เกิดขึ้นเมื่อ เสาวนิต โกสุมา ข้าราชการเกษียณ ได้มีโอกาสไปศึกษาหลักสูตรศิลปการต่อผ้า ณ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) นอกเหนือจากการต่อผ้า ยังมีการสอนทำกระเป๋าผ้าคันมือให้กับผู้สนใจ หลังเรียนจบ เสาวนิตก็ฝึกหัดทำกระเป๋าอีกหลายรูปแบบ จนเพื่อนบ้านมาเห็น และเกิดความสนใจ จึงเกิดการแบ่งปันความรู้

กระทั่งเกิดวิกฤตสุขภาพครั้งใหญ่ในปี 2554 เสาวนิตเห็นว่า การอยู่บนชั้นสองของบ้านเฉยๆ รู้สึกเบื่อ จึงพายเรือไปต่อรถ เพื่อไปทำการอบต.หลังใหม่ ซึ่งน้ำไม่ท่วม รวมกลุ่มเย็บกระเป๋ากันไปตามเรื่องตามราว จนเมื่อน้ำลด สุนันท์ คักคิชัยสมบูรณ์ ซึ่งเป็นนักวิชาการศึกษา จึงทำเรื่องของงบประมาณและความช่วยเหลือจากภายนอก จนได้ศูนย์สตรี

ภาคกลางนนทบุรีเข้ามาช่วยฝึกสอนพัฒนาฝีมือ โดยจัดวิทยากร และให้งบประมาณอุดหนุนค่าอาหารกลางวันเป็นรายหัว

เมื่อมีคนมารวมกันมากขึ้น จึงเกิดการจัดตั้งกลุ่มขึ้นจำนวน 30 คน การลงทุนๆ ละ 100 บาท คนละไม่เกิน 50 หุ่น เงินทุนอีกส่วนเป็นเงินที่ทุกคนพร้อมใจเก็บออมจากเงินอุดหนุนรายหัว เพื่อเป็นทุนรอนในการเริ่มต้นกลุ่ม

กลุ่มสตรีสตรัสไสลายครามมีการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างชัดเจน มีการแบ่งงานกันไปทำ เงินจากการขายชิ้นงานได้จะมีการแบ่งเข้ากลุ่มร้อยละ 5 รวมกับเงินหุ้น ซึ่งจะนำไปซื้อของเพื่อขายให้กับกลุ่มอีกทอดหนึ่ง เพื่อให้เกิดการเพิ่มทุนภายในกลุ่มไปด้วยอีกทาง

เสาวนิต ยังบอกอีกว่า ในแต่ละปีจะมีการปันผล 1 ครั้ง โดยมีปันผลยอดขาย ร้อยละ 50 ปันผลหุ้น ร้อยละ 30 ทุนดำเนินการ ร้อยละ 15 และแบ่งเข้าสาธารณประโยชน์อีกร้อยละ 5

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสตรีสตรัสไสลายครามได้จดทะเบียนขึ้นเป็นสินค้า OTOP ตั้งแต่ปี 2555 ได้รับมาตรฐาน มผช. (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน)

โดยผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตขึ้นในเวลานี้ มีตั้งแต่ กระเป๋าถือ ทั้งใบใหญ่ ใบเล็ก กระเป๋าสะตางค์ กระเป๋าผ้า พวงกุญแจ หมอน ซึ่งสินค้าทุกชิ้นเป็นงานทำมือทั้งหมด

นอกจากนี้ เสาวนิต กับกลุ่มยังชอบหาอะไรใหม่ๆ มาทำอยู่เสมอ อาทิ ทำทองม้วน ขายตามยอดสั่งซื้อ แล้วล่าสุด ความที่เสาวนิตเห็นว่ามิกล้วยอยู่มากในพื้นที่ ประกอบกับมีโรงตากอยู่ใกล้บ้าน จึงเกิดเป็นผลิตภัณฑ์กล้วยตากของกลุ่มสตรีสตรัสไสลายครามขึ้น และเชื่อว่าด้วยความกระตือรือร้นแบบนี้ น่าจะมีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ต่อยอดออกมาอีกอย่างแน่นอน...

แม่บ้านจักสาน

กลุ่มแม่บ้านจักสานนั่งรวมตัวกันที่บริเวณที่ทำการ อบต.ท่างาม หลังเดิม ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านท่าซ้อย ที่เวลานี้ได้กลายเป็นที่ทำการของกลุ่มแม่บ้านจักสานไปแล้ว

สุนันท์ สนิธิ วิทยากรประจำกลุ่มแม่บ้านจักสาน ย้อนความให้ฟังว่า ทาง อบต.ท่างาม ได้จัดจ้างวิทยากรมาฝึกอาชีพหลังน้ำลด ในปี 2551 โดยเริ่มต้นเรียนการสานหมวก ตะแกรง ใช้เวลา 2 วัน ก็เป็นอันจบ ต่อมาไม่นาน อบต.ท่างาม ได้จัดวิทยากรมาต่อยอดความรู้เพิ่มเติม โดยวิทยากรเข้ามาสอนพื้นฐานการทำตะกร้า ฝาชี จากไผ่หวาย

“เราเอาเส้นหวายมาปอกเปลือก เวลาใช้ต้องจุ่มน้ำ เพื่อให้เส้นนิ่ม ไม่หัก แขนไม่ต้องนาน ก็ใช้ได้เลย ตะกร้าลูกหนึ่งใช้เวลา 3 วัน ก็แล้วเสร็จ” สุนันท์เล่า

สุนันท์ สนิธิ

สุริยา บัวหลวง

จนเมื่อเริ่มทำเป็น จึงเกิดการรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อผลิตตะกร้าสานจำหน่าย โดยเริ่มตั้งกลุ่มในปี 2552 มีการรวมหุ้นๆ ละ 20 บาท คนละไม่เกิน 5 หุ้น เพื่อเป็นทุนในการซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นมาขายให้กับสมาชิก อุปกรณ์ส่วนหนึ่งเป็นของส่วนกลาง สามารถหยิบยืมกันได้ ต่อมาของเริ่มขายได้ จึงมีการระดมหุ้นเพิ่มเติม

ขณะที่ สุริยา บัวสรวง สมาชิกกลุ่ม กล่าวเสริมว่า ชื่นงานแต่ละชิ้น กลุ่มจะทำการจ่ายค่าแรงให้กับผู้ทำในอัตราร้อยละ 50 ของราคาจำหน่าย อีกร้อยละ 50 ที่ได้จากการขายชิ้นงาน จะนำเข้ากลุ่ม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุ รวมถึงค่าเดินทาง ยามต้องไปออกงานนอกพื้นที่

“หลายหน่วยงานเข้ามาช่วย ส่วนใหญ่จะช่วยหาวิทยากรมาให้ความรู้กับเรา แล้วก็ให้งบเป็นวัสดุมาใช้ ตอนนี้กลุ่มเรามีสมาชิก 32 คน แต่มีเวลามาทำจริงราว 7 คน หลายคนต้องเลี้ยงหลาน บ้างก็มีอาชีพอื่นรองรับอยู่แล้ว” สุริยา เล่า

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านจักสานได้รับขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า OTOP เข้ารับการประเมินได้ 2 ดาว ซึ่งในการคัดสรรครั้งต่อไป กลุ่มแม่บ้านจักสานตั้งใจว่า ต้องทำได้ดีกว่าเดิม...

สองมือสร้างศิลป์

บ้านของ อำนาจ ศรีแก้ว อยู่ริมถนนสายเอเชีย บริเวณหมู่ที่ 9 บ้านปลาไหล ลุงอำนาจเป็นชาวย้ายถิ่นฐาน ที่ใช้เวลาว่างสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ รวมถึงไม้สัก

ลุงอำนาจจบจากเพาะช่าง สาขาจิตรกรรมเขียนภาพ โดยในระหว่างที่เรียนอยู่นั้น ได้เรียนวิชาหัตถกรรมงานไม้ รวมไปถึงการลงรักปิดทอง หลังเรียนจบได้เข้ารับราชการที่กรมโยธาธิการ กระทั่งเกษียณอายุราชการออกมาเมื่อปี 2542

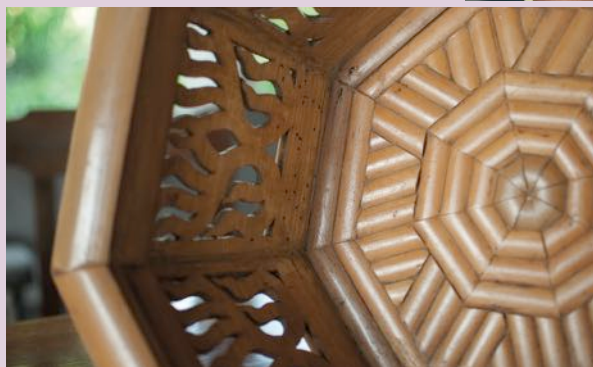
เมื่อมีเวลา ลุงอำนาจก็เริ่มหันมาพัฒนาความรู้ด้านงานแกะไม้ โดยเริ่มจากการนำไม้ไผ่ตงมาทำ ด้วยเห็นว่ามียู่มากในพื้นที่ เป็นการเพิ่มมูลค่า กระทั่งต่อมาเริ่มผลิตงานที่ทำจากไม้สักออกมา

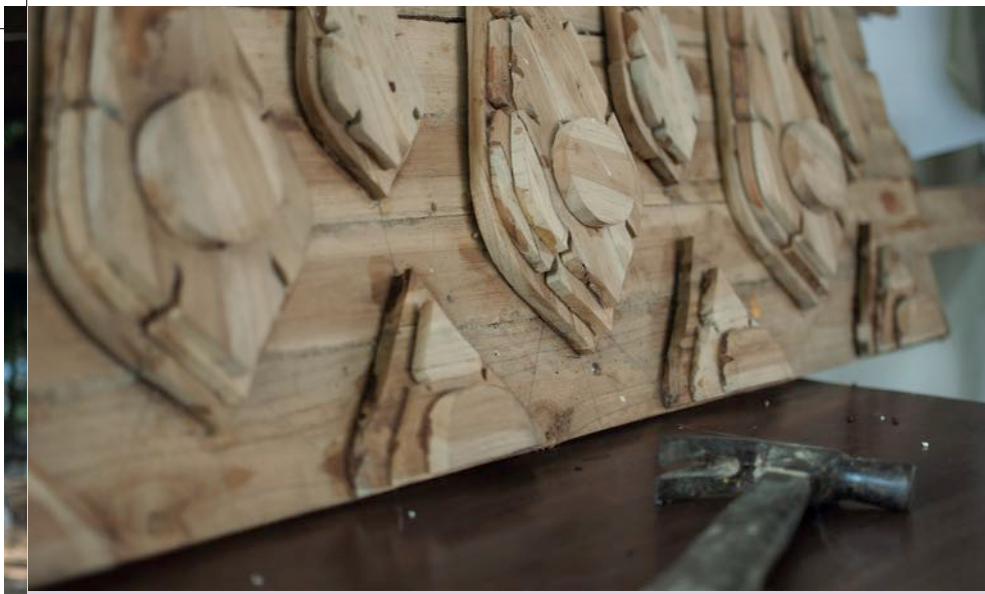
“ลุงทำคนเดียว ไม่มีลูกมือ เพราะงานด้านนี้ น้อยคนนักที่จะสนใจ เป็นงานละเอียด ได้เงินช้า” ลุงอำนาจว่า

ชิ้นงานที่ผ่านสองมือของลุงอำนาจออกมา จึงได้รับการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

อำนาจ ศรีแก้ว

คือ งานไม้ไผ่ ซึ่งมี ของใช้ พาน แก้ว โขฟา อีก
ประเภทคืองานไม้สัก ซึ่งมี เจริญชาย อาสนะสงฆ์
ที่ตั้งวัดศพ ธรรมาศ มณฑป

ความที่มีอายุมากแล้ว ชิ้นงานจึงไม่ได้ออกมา
เหมือนก่อน แต่ก็สามารถสั่งทำได้ ตามแต่
ต้องการ

“น่าเสียดายที่ไม่มีคนเข้ามาเรียนรู้งานด้าน
นี้ ลูกยีนดีสอนให้ ไม่คิดเงินเลย เพื่อว่า งาน
ด้านแกะไม้นี้จะคงอยู่ในพื้นที่ตำบลท่างามต่อ
ไป” ลูกอำนาจรำพึง...

ข้าวเกรียบแม่บ้านท่างาม

แรกเริ่มเดิมที กลุ่มแม่บ้านนี้มีมาตั้งแต่ราวปี 2524 โดยแม่ของ**ฐนรรธ จันทรสีทอง** เป็นผู้จัดตั้ง แต่ต่อมากลุ่มแม่บ้านได้หยุดดำเนินการไป กระทั่งกาลต่อมา ทางฐนรรธต้องการที่จะสืบทอดภูมิปัญญาของมารดา จึงเริ่มเป็นวิทยากรถ่ายทอดให้กับกลุ่มแม่บ้านในตำบลท่างาม

ช่วงแรกใช้อาคารองค์การบริหารส่วนตำบลท่างามหลังเก่า ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 6 แต่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย จึงย้ายมาอยู่ที่บริเวณใต้ถุนบ้านของฐนรรธ ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านโคกขาม ดำเนินการในระดับกลุ่ม หากยังไม่มี ความชัดเจน และเป็นระบบเท่าไรนัก กระทั่งหลังวิกฤตทกภัยในปี 2554 มีความช่วยเหลือเข้ามาจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นการฟื้นฟูพื้นที่ และสร้างอาชีพให้กับประชากร จึงเริ่มจัดตั้งกลุ่มที่ถูกต้อง มีการระดมเงินทุน วางระเบียบข้อบังคับ

“สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออินทร์บุรี เป็นฝ่ายสนับสนุนให้เราจัดตั้งกลุ่ม แล้วยังมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่มจากศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 63 จังหวัดสิงห์บุรี โดยเรารวมหุ้นๆ ละ 20 บาท คนละไม่เกิน 25 หุ้น ได้เงินมาประมาณ 4,500 บาท เอาไปซื้อวัตถุดิบมาทำข้าวเกรียบสมุนไพร” ฐนรรธ เล่า

ผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่ม คือ ข้าวเกรียบ
สมุนไพร รสเผือก รสมัน รสพิททอง และขนม
กง ผลิตภัณฑ์ของที่นี่ไม่ใส่สี รสชาติอร่อย

“ของแต่ละอย่าง เราใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ
ทำออกมาแล้วสีอาจจะไม่สวยเด่น แต่รสชาติ
อร่อยถูกปากแน่นอน ตัวขนมกึ่งก็เป็นสูตรของ
คุณแม่ ใช้ถั่วเหลืองต้มจนนิ่ม กวนให้ละเอียด
ผสมกับมะพร้าว น้ำตาล ทิ้งไว้ให้เย็น ก่อนนำ
มาปั้นเป็นรูป ขนมกึ่งนี้ จะนิยมส่งไปใช้ในงาน
แต่งงาน จัดเป็นขนมมงคล ส่วนข้าวเกรียบหา
ตลาดง่าย เฉพาะคนมาดุงานที่ อบต. ก็แทบจะ
ผลิตไม่ทันแล้ว” ฐนรรธร เล่า

ราคาของขนมกลุ่มแม่บ้านทำงานนั้นไม่
แพง อย่างข้าวเกรียบ (ยังไม่ทอด) ราคาถุงละ
50 บาท ส่วนขนมกงชิ้นละ 10 บาท นอกจากนี้
นี้ กลุ่มยังมีปลายอ เป็นตัวเลือกให้กับลูกค้าด้วย
ในแต่ละปี กลุ่มมีการปันผลหุ้นร้อยละ 30
ค่าแรงงาน (คิดเป็นชั่วโมง) ร้อยละ 50
ดำเนินการร้อยละ 15 เงินสาธารณประโยชน์
อีกร้อยละ 5

“จากเดิมความรู้อยู่กับตัว วันนี้มีคนสืบทอด
มีคนทำเป็น ก็ดีใจ แม่พี่เองก็คงดีใจ ที่สูตรขนม
ดั้งเดิมจะได้อยู่ชั่วลูกชั่วหลาน อย่างขนมกึ่งนี้
วันนี้เราแทบไม่เห็นอีกแล้ว” ฐนรรธร ปิดท้าย...

ติดตามสูตรข้าวเกรียบที่หน้า 95

ความยั่งยืนแห่งเกษตรกรรม

Sustainable Agriculture

เป็นที่รู้กันว่า พื้นที่ภาคกลางเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ และที่ตำบลท่างามก็มีข้าวเยอะ เช่นเดียวกับที่มีน้ำเยอะ แต่ปัจจัยเรื่องน้ำนั้น บางปีก็มาจนเกินพอดี ท่วมท้องนาจนได้รับความเสียหาย แต่เมื่อเจอมาย่อยครั้งเข้าชาวบ้านก็เริ่มปรับตัว มีการเตรียมการรับมือ

นอกจากนี้ ยังมีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ เกิดโครงร่างทางการเกษตรในแบบของตำบลท่างาม สามารถพลิกฟื้นวิกฤตจากหลักคิดอันเรียบง่ายแต่ได้ผลจริง

ที่สำคัญตำบลท่างามยังมีทุนจากทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังหลักสามารถถ่ายทอดให้ความรู้ หรือเป็นผู้นำในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน จนวันนี้ เกษตรกรตำบลท่างามถือเป็นทุนชั้นดี ที่คอยเป็นพื้นฐาน สร้างแนวทางการพัฒนาต่อไปอีกอย่างต่อเนื่องและมั่นคง...

บ้านพอเพียง

เรื่องราวของเกษตรกรคนหนึ่งเริ่มต้นขึ้นเพราะวิกฤตน้ำท่วมในปี 2538 ในเวลานั้น นับเป็นน้ำท่วมครั้งใหญ่ในพื้นที่ตำบลท่างาม ประกอบกับอาชีพรับจ้างที่ทำอยู่ ก็ถูกโกง สูญเงินและเสียกำลังใจ เมื่อน้ำเริ่มลดระดับ เห็นพื้นดินโล่งโล่ง จึงเป็นจุดเริ่มต้นใหม่ในชีวิตของ **ณรงค์ วิมา** เกษตรกรแห่งบ้านบางเล็ก หมู่ที่ 4 แห่งนี้

เมื่อน้ำลดจนเห็นผืนดินโล่งชุ่ม ณรงค์หันมาปลูกผักสวนครัว เริ่มต้นที่ชะอม ซึ่งให้ราคาดีในเวลานั้น จึงกลายเป็นทั้งแหล่งอาหาร และรายได้ให้กับครอบครัว ปีถัดมา เกิดน้ำท่วมอีกครั้ง ณรงค์ยังคงยึดชะอมเป็นพืชหลักที่ปลูกหลังน้ำลด โดยปลูกมากกว่าเดิม ไปขายที่ตลาดอินทร์บุรี ผลลัพธ์ยังคงน่าพอใจ แต่ในปี 2540 และ 2541 ซึ่งน้ำท่วมต่อเนื่องอีก การปลูกชะอมเริ่มมีปัญหา ด้วยมีคนปลูกกันมาก ทำให้ไปตัดราคากันที่ตลาด จึงทำให้ณรงค์เริ่มที่จะปลูกผักอื่นๆ อาทิ ผักกวางตุ้ง ผักบุ้ง และผักคะน้าผสมด้วย

หลังประสบปัญหาน้ำท่วมต่อเนื่องกันหลายปี ทำให้ณรงค์เริ่มปรับตัว เกิดความชำนาญ โดยณรงค์เล่าว่า ในระหว่างที่น้ำท่วม จะนำเรือออกจับปลา ซึ่งโดนกระแสน้ำพามาจากหลายที่ เป็น

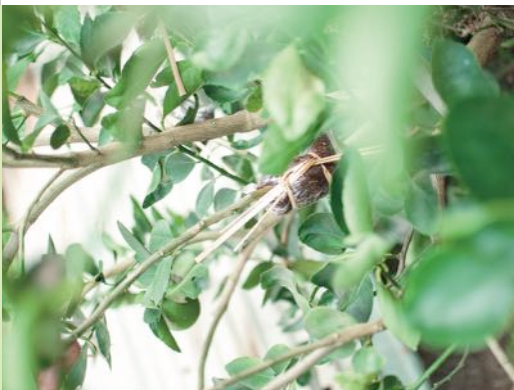

ณรงค์ วิมา

คู่ชีวิต ณรงค์ วิมา

รายได้ในช่วงที่น้ำท่วม เมื่อน้ำเริ่มทรงตัว จึง เพาะกล้าผักบนถาดลอย (โฟม) แล้วผูกติดไว้ตามต้นไม้ เมื่อน้ำลด ผักเหล่านี้ก็เติบโต จึงนำลงดิน ใช้เวลาไม่นานก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไปขายได้ สอดรับกับตลาดที่ยังคงขาดแคลนผัก อันเนื่องมาจากน้ำท่วม

“ผมเริ่มปรับตัวเข้ากับปัญหา เรียนรู้ไป ผักที่ปลูกก็เน้นผักที่ตัวเองกินก่อน เหลือจึงขาย หลังน้ำลดทุกครั้งผมจะปลูกพืชโตเร็ว และอยู่กับดินโคลนได้ดี ผักบุ้ง 20 วันก็ตัดขายได้ ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า อย่างละ 1 เดือน พอดินเริ่มหมาดก็นำขะอมที่เพาะไว้มาลง ตามร่องขะอม เอาดอกดาวเรืองมาผสม เวลารดน้ำขะอม ดาวเรืองก็ได้น้ำไปด้วย ความที่พื้นที่ของผมเป็นสี่เหลี่ยมด้านไม่เท่า ก็ต้องจัดระเบียบพื้นที่ หมุนเวียนพืชกันไป เพื่อรักษาธาตุอาหารในดิน” ณรงค์เล่า

กาลต่อมา ณรงค์มีความต้องการที่จะทำปุ๋ยหมักใช้เองในครัวเรือน จึงสมัครเข้าโครงการหมอดินอาสา เพื่อเก็บเกี่ยวความรู้มาทำใช้ในครัวเรือน ได้สูตรปุ๋ยหมักกองแห้ง ปุ๋ยหมักน้ำ รวมถึงปุ๋ยรักษาโรคเชื้อรา นับเป็นการลดรายจ่ายในครัวเรือน

นอกจากปลูกผักไว้กินในครัวเรือน แล้วนำออกขายส่วนหนึ่งแล้ว ณรงค์ยังทำพันธุ์ผักจำหน่าย อาทิ กิ่งพันธุ์มะนาว กล้าขมิ้นชัน เป็นต้น เท่านั้นยังไม่พอ ณรงค์และคู่ชีวิตยังทำน้ายาล้างจานใช้เองในครัวเรือน เลี้ยงไก่ มีทำ

เตาเผาถ่านจากอิฐทนไฟ เพื่อทำถ่านผลไม้ และยังมีน้ำส้มควันไม้ ไว้ใช้ฆ่าเชื้อราในดิน

“ตำบลทำงานนับว่าเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก เกิดขึ้นจนคุ้นชิน ผมบอกกับตัวเองเลยว่า ถ้าน้ำท่วม ก็เริ่มใหม่ แต่เริ่มใหม่ ต้องดีขึ้น เพราะผมเริ่มมีประสบการณ์ เริ่มมีการเตรียมความพร้อมทุกอย่าง ของที่ต้องมีไว้ เพื่อให้ผมและครอบครัวสามารถใช้ชีวิตอยู่กับน้ำได้ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น” ณรงค์ว่า

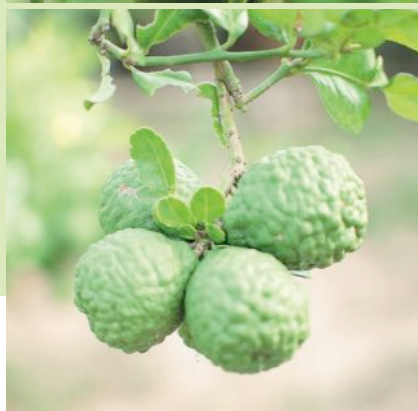
ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ทำให้ณรงค์ได้รับรางวัลที่ 3 ของประเทศ ในปี 2555 จากการร่วมส่งผลงานประกวดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลความคิดสร้างสรรค์ ประเภทชุมชนทั่วไป สาขาผู้ดำเนินโครงการพลังงานชุมชนเพื่อชุมชน โครงการประกวดผลงานพลังงานชุมชนเพื่อชุมชน จากคณะกรรมการการพลังงาน วุฒิสภา ประจำปี 2556 และในปีล่าสุด 2557 นี้ ณรงค์ยังได้รับรางวัลปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ประจำปี จังหวัดสิงห์บุรี สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง จากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสิงห์บุรี

เวลานี้ ณรงค์ยังได้พัฒนาบ้านของตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และสร้างเครือข่าย โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก (Narong Ta-ngam Wima) ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันพันธุ์พืช และให้ความช่วยเหลือเรื่องการทำการเกษตร และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ที่สนใจ...

ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ตำบลท่างาม

เมื่อเข้ามาที่ศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ตำบลท่างาม จะพบกับโอ่งใบใหญ่ ทาด้วยสีส้ม มีถ้อยคำเตือนใจ ซึ่งเปรียบเสมือนรอยร้าว จึงเป็นที่มาของคำถามว่า ทำอย่างไรถึงจะปิดรอยร้าวเหล่านั้นได้ เพราะโอ่งที่มีรอยร้าวนี้ ใส่น้ำอย่างไรก็ไม่เต็ม

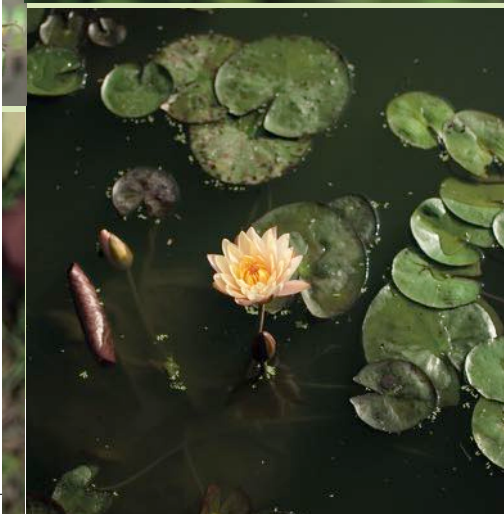
ย้อนไปเมื่อคราวเกิดมหาอุทกภัยในปี 2554 ตำบลท่างามได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก ด้วยปริมาณน้ำที่ท่วมสูงกว่าทุกปี จนส่งผลให้ประตูน้ำบางโฉมศรีเกิดพังทลาย พื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหายรุนแรงอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จนเวลาผ่านไปหลายเดือน สถานการณ์น้ำเริ่มกลับสู่ภาวะปกติ มูลนิธิเพื่อนพึ่ง(ภาฯ)ยามยาก ร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ตำบลท่างาม โดยจัดทำโครงการชุมชนเข้มแข็งผลิตอาหารใน 45 วัน ณ วัดท่าอิฐ ตำบลท่างาม โดยให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ และวิทยากรมาให้ความรู้

นริศ เทียนไชย รองประธานศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ตำบลท่างาม เล่าให้ฟังว่า มูลนิธิเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) เข้ามาช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้มีอาหารภายใน 45 วัน โดยอิงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถานที่บริเวณหน้าองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม เป็นสถานที่ตั้งศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ตำบลท่างาม

ศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ตำบลท่างาม ได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็นฐานคือ ฐานน้ำหมักชีวภาพ ฐานน้ำยาอเนกประสงค์ ฐานปุ๋ยหมัก ฐานเกษตรอินทรีย์ ฐานน้ำมันมะพร้าว และยาสีฟัน พร้อมทั้งจัดทำแปลงพืชผักสวนครัว เพื่อให้ประชาชนมีแหล่งอาหาร โดยตรงกลางพื้นที่มีโอ่งสีส้ม ซึ่งคอยทำหน้าที่เตือนสติให้กับผู้ที่เข้ามาเรียนรู้

“หลักคิดของความพอเพียง คือการสร้างแหล่งอาหารภายในบ้านของเราเอง ทางมูลนิธิฯ จึงสอนให้เราทำปุ๋ยหมักใช้ รวมถึงน้ำหมักฮอร์โมนแม่ เพื่อเร่งรากใบ โดยใช้ผักบั้งหัน หน่อกล้วยหัน ใบก้ามปู ใบจามจุรี และกากน้ำตาล อย่างละ 3 กิโลกรัม หมักเข้ากับน้ำ 30 ลิตร เป็นเวลา 3 เดือน นำมารดพืชได้ ส่วนน้ำหมักฮอร์โมนพ่อ เพื่อเร่งดอกผล ใช้มะละกอสุก กล้วยน้ำว้า ฟักทอง และกากน้ำตาล อย่างละ 3 กิโลกรัม หมักเข้ากับน้ำ 30 ลิตร เป็นเวลา 3 เดือน นำมารดพืชได้ ในส่วนของปุ๋ยหมักนั้น ทางมูลนิธิฯ ได้แนะนำให้พื้นที่เลี้ยงหมูหลุม เพื่อนำมูลไปทำปุ๋ย รวมถึงขุดบ่อเลี้ยงปลา” นริศ เล่า

นอกจากนี้ ทางมูลนิธิฯ ยังได้สอนให้ชาวบ้านทำสบู่ น้ำยาล้างจาน ยาสีฟัน เพื่อช่วยลดภาระรายจ่ายในครัวเรือน

ศูนย์ฯ มีสมาชิก 70 คน มีการจัดการประชุมกันทุกวันที่ 2 ของทุกเดือน เพื่อรับฟังปัญหาของสมาชิก และรายงานผลการดำเนินงานตามกิจกรรมของศูนย์ฯ ซึ่งได้ตกลงกันได้

เวลานี้ศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ตำบลท่างาม ค่อนข้างเงียบเหงา เพราะสมาชิกต่างนำเอาความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในพื้นที่จริงกันแล้ว เช่นเดียวกับข้อเตือนสติบนโอ่งสีส้ม ที่ได้รับการจดจำ ดิดตรึงอยู่ข้างในใจของผู้คนตำบลท่างาม...

ศูนย์กล้าไม้ตำบลท่างาม

พื้นที่ตำบลท่างามทั้ง 11 หมู่บ้านนั้น ยามเมื่อน้ำท่วม จะมีเพียงหมู่บ้านเดียวที่รอดพ้นภัยน้ำ คือหมู่ที่ 10 บ้านห้วยดง จึงเป็นที่มาของแนวคิดที่จะนำกล้าพันธุ์มาเพาะเอาไว้ในพื้นที่ เพื่อเป็นทุนสำรองยามเมื่อน้ำท่วม

ประเสริฐ รุ่งแจ้ง เป็นเกษตรกรแห่งบ้านห้วยดง ได้นำแนวทางการทำเกษตรแบบผสมผสานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ ลองผิดลองถูกด้วยตนเอง จนกระทั่งพบเส้นทางใหม่ คือการปลูกมะนาวบ่อซีเมนต์ ต่อมาประเสริฐได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในคณะกรรมการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลท่างาม และได้รับคัดเลือกให้เป็นอาสาสมัครเกษตร มีหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและดูแลเกษตรกรหมู่ที่ 10 ตำบลท่างาม เนื่องจากเป็นพื้นที่ๆ อยู่ห่างออกมา

“เข้าไปมีส่วนร่วมที่ศูนย์ แล้วก็เห็นปัญหา จึงเกิดแนวความคิดว่า พื้นที่ของผมเป็นพื้นที่ไม่ประสบภัยน้ำท่วมเพียงหมู่เดียวในตำบลท่างาม เลยร่วมกับเกษตรกรประจำตำบลท่างาม ช่วยกันทำโครงการกล้าไม้ เลือกกล้าพันธุ์มาปลูกในพื้นที่ของ

ประเสริฐ รุ่งแจ้ง

ผม ช่วยกันดูแล ขยายพันธุ์ สำรองไว้เผื่อเกิด
วิกฤต” ประเสริฐ เล่า

ขณะที่ ว่าที่ร้อยตรีรุ่งโรจน์ สินธุ์เทียม
เกษตรประจำตำบลท่างาม ได้ออกกตিকাข้อ
ตกลงว่า เกษตรกรผู้สนใจต้องลงมาฝึกทำการ
ขยายพันธุ์กล้าไม้จากศูนย์กล้าไม้ด้วยตนเอง
ก่อน เพื่อที่จะได้มีความรู้ความเข้าใจในการ
ขยายพันธุ์กล้าไม้ แล้วถึงนำกล้าไม้ที่ขยายพันธุ์
ออกไปปลูกในพื้นที่ของตนเองได้ ทั้งนี้ ก็เพื่อ
แก้ไขปัญหาเรื่องพันธุ์กล้าไม้ อันเนื่องมาจาก
ประสบอุทกภัยบ่อยครั้ง

พื้นที่ว่างบริเวณใกล้บ้านของประเสริฐ จึง
กลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ และส่งต่อเมล็ดพันธุ์
ความรู้ ตลอดจนกล้าพันธุ์ให้กับเกษตรกรใน
ตำบลท่างาม โดยมีการปลูกต้นไม้เป็นสัดส่วน
อาทิ มะม่วงมหาชนก 15 ต้น มะม่วงเขียวพิกัด
20 ต้น มะม่วงอาร์บู 2 ต้น มะม่วงมันศรีวิชัย
10 ต้น มะม่วงขาวนิยม 10 ต้น มะม่วงกิมหงษ์
200 ต้น ต้นไผ่ไต้หวัน 10 ต้น ไผ่เขียวราชินี
120 ต้น ไผ่เขียวไต้หวัน 10 ต้น และร่วมด้วย
ช่วยกันในการดูแลรักษา

เวลานี้ โครงการกล้าไม้ตำบลท่างามยังเพิ่ง
เริ่มได้ไม่นาน แต่กระนั้นก็มีผู้แวะเวียนเข้ามา
เรียนรู้ ส่วนใหญ่มาขอพันธุ์มะนาวที่ประเสริฐ
ปลูก ซึ่งเจ้าตัวเองก็ยินดีสอนเกษตรกรท่างาม
คนอื่นๆ ให้รู้จักการปลูกมะนาว ระหว่างรอต้น
พันธุ์อื่นๆ เติบโตไปเรื่อยๆ...

การศึกษา 'วิชาชีวิต'

Education

ในพื้นที่ตำบลท่างามมีเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงอยู่จำนวนหนึ่ง ชุมชนเห็นปัญหา และจากการที่ครอบครัวหนึ่งเคยมีลูกที่เดินทางผิดมาก่อน จึงไม่อยากให้เด็กๆ ที่เป็นลูกหลานในหมู่บ้านต้องพลาดซ้ำ เป็นที่มาของศูนย์เด็กสร้างบ้านสร้างงานวัยโจ๋ ที่นำเด็กๆ เข้ามาทำงาน ดูแลกันเหมือนลูก

นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานอย่าง กศน. กับท้องถิ่น และภาคประชาชน ในการหนุนเสริมให้เด็กที่พลาดโอกาสไปแล้ว ได้กลับมาศึกษาต่อ มีวุฒิในการไปต่อยอดทั้งในส่วนของการทำงาน และการศึกษา

ในส่วนของศูนย์เด็กเล็กๆ ที่ตำบลท่างามพยายามพัฒนาให้มีความครบครัน ด้วยอยากให้เด็กในพื้นที่ไม่ต้องออกไปข้างนอก โดย อบต.ท่างาม ได้พัฒนาศูนย์เด็กเล็กๆ ให้มีคุณภาพทัดเทียมกับเอกชน...

ศูนย์เด็กสร้างบ้านสร้างงานวัยโจ๋

เรื่องราวของศูนย์นี้เกิดขึ้นจากปัญหาใกล้ตัวของ จ.ส.ท.สุชิน อ่อนนารถ ทำให้ จ.ส.ท.สุชิน รู้สึกเป็นห่วงเยาวชนในหมู่บ้าน ด้วยส่วนมากอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการติดยา หรือตั้งครร์ก่อนวัยอันควร เพราะหลายคนไม่ได้ศึกษาต่อ เลิกเรียนกลางคันจากปัญหาครอบครัว ทำให้ จ.ส.ท.สุชิน นำเด็กกลุ่มนี้มารวมกันในที่เดียว แล้วดูแลพวกเขาประหนึ่งลูกหลานของตัวเอง

จ.ส.ท.สุชิน ย้อนความให้ฟังว่า เมื่อก่อนนั้นตนรับราชการทหารต่างถิ่น ภรรยาอยู่กับลูกที่ตำบลท่างามนี้ วันหนึ่งลูกหลงผิดไปติดยา ขณะที่ภรรยาก็ติดเหล้า เป็นปัญหาซ้ำซ้อนต่อเนื่อง

“ลูกติดหนักมาก จนผมจะจับส่งตำรวจ แต่เจ้าตัวพุดออกมาว่า ถ้าจับส่งตำรวจ จะไม่เลิกตลอดชีวิต เลยพาไปรักษาตัวที่ศูนย์เกิดใหม่ราชบุรี ใช้เวลารักษาประมาณ 4 ปี หมดเงินไปมาก แต่ก็ยอม เพื่อลูก จนวันนี้เขาเรียนจบอนุปริญญาที่ราชภัฏจอมบึง ก่อนไปจบปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยจันทรเกษม” จ.ส.ท.สุชิน เล่า

พี่นางสาว อ่อนนารถ จ.ส.ท.สุชิน อ่อนนารถ

ขณะที่ พิษชาภรณ์ อ่อนนารถ ก็ยอมรับว่า ตอนลูกมีปัญหา ก็เครียด เลยลงกับเหล้า ตีมันจนติดหนัก จนวันหนึ่งไปกินเหล้ากับเพื่อน กลับมาบ้านตีสอง เห็นแม่นั่งรอรู้อยู่ที่บันได

“วันนั้นแม่ไม่ด่าสักคำ กลับถามว่าเรากินข้าวหรือยัง วันนั้นทำให้พี่คิดได้ ตัดสินใจเด็ดขาดว่า จะเลิก เพื่อแม่ เพื่อครอบครัว ทรมาณมาก แต่ก็เลิกจนได้” พิษชาภรณ์ เล่า

พอปัญหาครอบครัวคลี่คลายไปในทางที่ดี ทั้งสองกลับมามองดูชุมชนของตัวเอง พบเห็นเด็ก ไปนั่งรวมกันหลังกำแพงวัด จึงเกิดเป็นห่วงว่าจะหลงผิด จึงปรึกษากับ นายก อบต.ท่างาม ผลลัพธ์คือการจัดตั้งศูนย์สร้างบ้านสร้างงานวัยโจ๋

“เริ่มต้นชักชวนเยาวชนหมู่ที่ 7 และ 8 ประมาณ 10 คน เข้ามาร่วมทำงานในบ้าน ทั้งทำนา ทำแปลงผัก รวมถึงงานอาสาต่างๆ เช่นงานแข่งเรือ งานกีฬากายในหมู่บ้านในช่วงวันหยุด และหลังเลิกเรียน แม้สามีที่จะควบคุมดูแลในแบบทหาร แต่ก็เพราะเรารัก และไม่อยากจะให้พวกเขาพลาด มีการลด ละ เลิก สุรา บุหรี่ และยาเสพติด มีการพูดคุย ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ให้คำชม ทำให้พวกเขามีความสุข ให้เขารู้สึกครบ ‘ไม่รู้สึกขาดพร่อง’” พิษชาภรณ์ เล่า

ต่อมาด้วยการหนุนเสริมของ อบต.ท่างาม ได้ประสานงบประมาณโครงการพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ

สังคม มีการพาเด็กและเยาวชนตำบลท่างามไปศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้เยาวชนบ้านหนองเอี่ยน ตำบลนาแหม อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

หลังจากกลับมา จ.ส.ท.สุชิน ได้ปรึกษารื้อกับ นายก อบต.ท่างาม เพื่อสร้างพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้เรียนรู้มา นำมาสู่การจัด

ตั้ง ‘ศูนย์เด็กสร้างบ้านสร้างงานวัยโจ๋’ บนที่ดินว่างขนาด 3 ไร่ ในหมู่ที่ 7 บ้านท่างาม ซึ่งเป็นของ จ.ส.ท.สุชิน เอง

“เราเริ่มมีการปรับพื้นที่ แต่ที่มาเจอน้ำท่วม ปี 2554 พอน้ำลด ก็เริ่มสร้างอาคารที่ทำการ ที่เห็นอยู่นี้เป็นฝีมือของเด็กๆ ในศูนย์ แล้วพอศูนย์เสร็จ มีโครงการเพื่อนพึ่ง(ภา) เข้ามา ผมและเด็กๆ ก็ไปเรียนรู้ที่ศูนย์สาธิตซึ่งตั้งอยู่หน้า อบต. แล้วก็นำกลับมาทำที่นี่” จ.ส.ท.สุชิน เล่า

ภายในศูนย์ฯ แห่งนี้ จึงประกอบด้วยศาลาอบรม โรงเลี้ยงไก่ไข่ โรงเพาะเห็ด นาข้าว บ่อปลา พี่ฝึกสวนครัวนานาชนิด โดยให้เด็กและเยาวชนช่วยกันในช่วงวันหยุด และหลังเลิกเรียน

“เรารักพวกเขาเหมือนลูก เขาอยากกินอะไร เราจะหามาให้ มีก็กินด้วยกัน ไม่มีก็กินมามากันไป ไข่เรามีในเล้า ผักเราก็มี แล้วรายได้ที่ได้จากศูนย์ฯ นี้ เรา ก็ออมให้พวกเขาส่วนหนึ่ง อีกส่วนเป็นค่าขนม ที่เราทำนี่เพราะเรารู้ลูกเราเคยพลาดมา เราไม่อยากเห็นพวกเขาพลาด เราเลยต้องทำให้ดีที่สุด” พิษชาภรณ์ เล่า

แต่ละวันที่ศูนย์ฯ เด็กๆ จะมาทำงานกันทั้งตัวเล็กตัวโต อย่าง กุลณัฐ กองทรัพย์สิน อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้ว เป็นเด็กสาวที่กำลังเติบโตเป็นผู้ใหญ่

“หนูเคยไปรวมกลุ่ม ชีรณมอเตอร์ไซด์เสียงดังหลังวัด จนพระต้องแจ้งตำรวจ คุณลุงไปเห็นเลยชวนมาทำนาที่นี่ มาอยู่ด้วยกันเป็นครอบครัว ได้รายได้พิเศษด้วย เรียนจบชั้น ม.ปลาย แล้วก็อยากเรียนต่อให้จบปริญญา” กุลณัฐ ทั้งท้าย...

กศน.ตำบลท่างาม

แรกเริ่มนั้น การจัดการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในพื้นที่นั้นมีศูนย์กลางอยู่ที่อำเภอ กระทั่งปี 2553 จึงได้มีการกระจายศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนลงมาสู่ตำบล

ตำบลท่างามได้รับประโยชน์จาก กศน. อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ด้วยลักษณะการทำงานของ อบต.ท่างาม นั้น เน้นการบูรณาการทุกภาคส่วน ดังนั้น กศน.ตำบลท่างาม จึงเชื่อมประสานเข้ากับพื้นที่ได้อย่างลงตัว เสมือนเป็นเนื้อหน่วยเดียวกัน

พินท์พวา บุญคง ครู กศน. ตำบลท่างาม เล่าว่า กศน. ตำบลท่างาม นั้นเป็นหน่วยการศึกษาที่รองรับกลุ่มเด็กด้อยโอกาส รวมถึงกลุ่มเด็กพลาดโอกาส ให้กลับมาสืบศึกษาต่อ มีวุฒิไปศึกษาต่อ หรือขยายโอกาสในการเข้าทำงาน

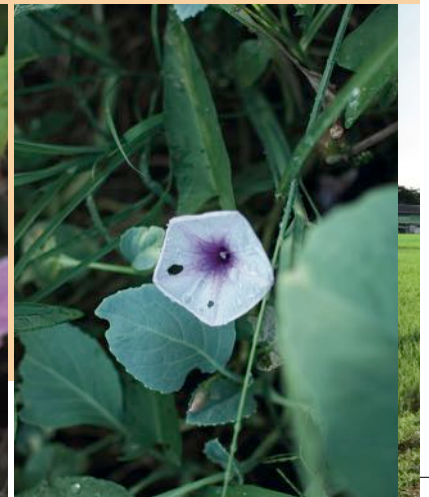
ลักษณะการจัดการเรียนการสอนนั้น แบ่งเป็นปีละ 2 เทอมๆ ละ 4 เดือน การเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใช้เวลา 2 ปี มัธยมศึกษาตอนปลายอีก 2 ปี หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรส่วนกลางของ กศน. ประกอบ

พินท์พวา บุญคง

ด้วยวิชาหลัก คือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคม ศิลปะ และทักษะการเรียนรู้ วิชาเลือกจะเน้นอาชีพ มีตั้งแต่ การเลี้ยงปลาตุ๊ก ทำนา การทำเกษตรอินทรีย์ โดยจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันพุธ และวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00-12.00 น.

“กระนั้น ก็ต้องมีการพิจารณาศักยภาพของตัวผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนต้องสามารถยืดหยุ่นได้ ด้วยเด็กหลายคนต้องทำงาน บางครั้งบางคราวขาดเรียนไป เพราะเรียนวันพุธ เราก็ต้องช่วยประคับประคอง

อย่างน้อยตามตัวให้มาเรียนในวันอาทิตย์ ให้เข้าสอบ อย่างไรก็ตามก็ต้องพยายามให้เขาจบหลักสูตร อย่างที่ กศน.ตำบลท่างามนี้ เราได้รางวัลเด็กเข้าสอบสูงสุดของจังหวัดสิงห์บุรี” พินท์พวา เล่า

นรินทร์ เศรษฐวานิช ครูอาสา เสริมว่า นอกจากหลักสูตรที่ทาง กศน. มีกรอบให้แล้ว ทางครูผู้สอนต้องพิจารณาบูรณาการสิ่งที่พื้นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ อย่างแหล่งเรียนรู้ภายในตำบลเอง ก็เป็นวิชาความรู้ที่สามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนได้

เด็กที่เรียนจบหลักสูตรไป สามารถไปสอบเข้าเรียนต่อระดับปริญญาตรีได้ จำพวกสาขาการจัดการทั่วไป และบริหารธุรกิจ ซึ่งไม่มีตัววิชาเฉพาะ

การศึกษา กับ กศน. นั้นไม่มีค่าธรรมเนียม ทั้งยังได้รับการสนับสนุน ค่าจัดซื้อตำราเรียน ค่าจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้วยตั้งใจเพิ่มโอกาสในการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ มีทักษะวิชาชีพ และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป...

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเด็กไทยตำบลท่างาม

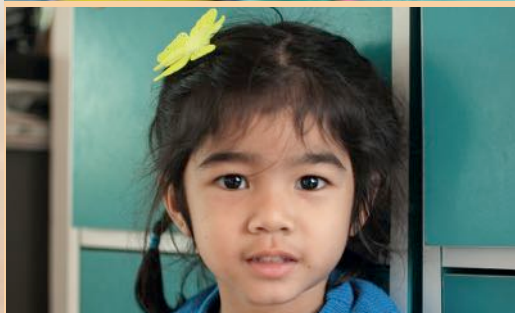
ครั้งหนึ่งตำบลท่างามเคยมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึง 5 ศูนย์ด้วยกัน แต่ในปี 2553 ทีมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่างามมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรยุบรวมให้เหลือเพียง 1 ศูนย์ เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ เน้นสร้างคุณภาพ เพื่อลดปัญหาเด็กเล็กออกไปเรียนต่างพื้นที่ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลเด็กให้กับผู้ปกครอง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเด็กไทยตำบลท่างามตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม เป็นอาคารชั้นเดียว ตรงกลางเป็นโถงทางเดิน ด้านข้างเป็นห้องเรียนทั้ง 2 ฝั่ง ด้านในสุดคือห้องอาหาร นับว่าค่อนข้างใหญ่ มีความเพียงพอ

วิภาพร กลีบเงิน

วิภาพร กลัษัง ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเด็กไทยตำบลท่างาม เล่าว่า ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ แห่งนี้ เปิดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีอายุ 2-5 ปี โดยแบ่งเป็น 3 ระดับชั้น คือ เด็กเล็ก อายุ 2-3 ขวบ เด็กกลาง 3-4 ขวบ และชั้นอนุบาล 1 อายุ 4-5 ขวบ

ในส่วนของการเรียนรู้ วิภาพร อธิบายว่า ที่ศูนย์เด็กเล็กฯ นี้ ใช้หลักสูตรจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 สารการเรียนรู้ 1) เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก 2) เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่รอบตัว 3) เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว 4) สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

ใน 4 สารการเรียนรู้นี้ จะสอดแทรกเข้าไปใน 6 กิจกรรมการเรียนรู้ 1) เคลื่อนไหวและจังหวะ คือการร้องเพลงและเต้นออกกําลังกาย

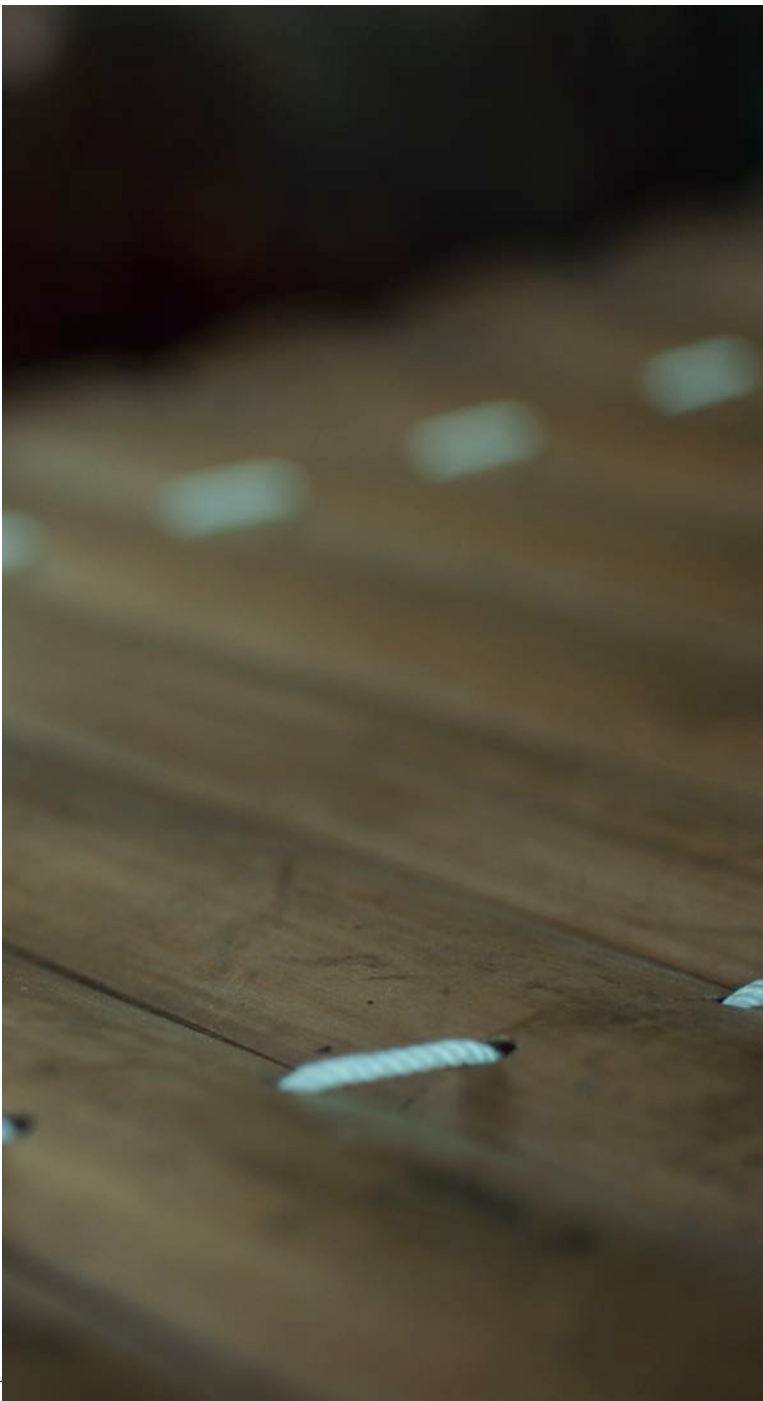
ซึ่งจะทำในช่วงเช้า 2) เสริมประสบการณ์ คือการสอนให้ช่วยเหลือตนเอง อาทิ กิจวัตรประจำวันอย่าง เข้าห้องน้ำ แต่งตัว เก็บที่นอน การทำสัญลักษณ์ของใช้ประจำตัว 3) สร้างสรรค์ คือการสอนศิลปะ อาทิ วาดรูป ระบายสี พิมพ์สี 4) กิจกรรมเสรี คือให้เด็กๆ ได้เลือกเล่นภายในอาคารได้อย่างอิสระ มีหนังสือให้อ่านตามมุม มีของเล่นภายในศูนย์ฯ 5) กลางแจ้ง คือการให้เด็กไปเล่นเครื่องเล่นบริเวณลานด้านข้างศูนย์ฯ 6) เกมสื่การศึกษา คือการเสริมทักษะผ่านเกมส์ เช่น จับคู่ภาพเหมือน

“นอกจากนี้ ที่นี่ยังสอดแทรกเรื่องราวคุณธรรม จริยธรรม เช่น สอนมารยาท ค่านิยม 12 ประการ มงคลชีวิตของเด็ก แล้วยังมีการละเล่นพื้นบ้านของไทย อาทิ ม้าก้านกล้วย รีรีข้าวสาร งูกินหาง มอญซ่อนผ้า เดินกะลา และเป่ากบ อีกอย่างหนึ่ง คือเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทางครูผู้ดูแลจะพาเด็กๆ ไปเรียนรู้ที่ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และปลูกฝังเรื่องการออมให้กับเด็กๆ ด้วย” วิภาพรเล่า

ที่สำคัญทาง อบต.ท่างาม ยังส่งเสริมวิชาการของเด็กผ่านการสร้างสรรค์ห้องเรียนอัจฉริยะขึ้นภายในศูนย์ฯ โดยที่ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเด็กไทยตำบลท่างามนั้น ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ขณะที่ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ทาง อบต.ท่างาม ยังจัดจ้างครูพิเศษ เพื่อสอนเสริมภาษาอังกฤษให้กับเด็กๆ ชั้นประถม โดยใช้สถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ

เรียกว่า ดูแลกันอย่างทั่วถึงจริงๆ...

วัฒนธรรม

Culture

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับเสียงดนตรีเป็นหลัก ทั้งวงดนตรีไทยดั้งเดิม และวงกลองยาวประยุกต์ที่เล่นเพลงทันสมัย โดยทั้งสองกลุ่มนอกจากเป็นวงแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นครู ถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีให้กับเยาวชนในพื้นที่ด้วย...

กลองยาวประยุกต์ 3 วัย

เรื่องของกลองยาวประยุกต์ 3 วัยเริ่มต้นขึ้นนานมาแล้ว เกิดจากความรักในเสียงดนตรี และความหลงใหลในภูมิปัญญาพื้นบ้านของคนกลุ่มหนึ่ง ที่รวมตัวฝึกซ้อมกลองยาว เกิดเป็น ‘วงกลองยาวบ้านท่าข่อย’

นิรันดร์ กัลยา สมาชิกวงกลองยาวบ้านท่าข่อย เล่าให้ฟังว่า วงกลองยาวบ้านท่าข่อยเป็นวงดนตรีประจำหมู่บ้าน มีการฝึกซ้อมกันเป็นประจำ เพื่อไปเล่นในงานบุญ งานมงคลต่างๆ อาทิ งานแข่งเรือ งานวัด ได้รับค่าแรงไม่มากนัก แต่ก็เพียงพอที่จะหล่อเลี้ยงวงให้อยู่ได้

เมื่อเวลาผ่านไป คนเล่นกลองยาวก็มีแต่จะลดน้อยลง ด้วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ผสานกับความนิยมในตัวกลองยาวเองก็ลดน้อยลงเช่นกัน ทำให้วงกลองยาวบ้านท่าข่อยเงียบลงไปช่วงหนึ่ง ก่อนที่ในปี 2553 กลุ่มได้ประชุมกันว่า น่าจะฟื้นฟูวงกลองยาวขึ้นมาใหม่ เพื่อสืบสานอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้าน โดยดึงเอาผู้สูงอายุ ผู้ใหญ่ และเยาวชน มารวมกัน เกิดเป็นวงกลองยาวประยุกต์ 3 วัย

“พวกผมใช้เวลาว่างในช่วงเย็น ส่วนเด็กก็เป็นเด็กในหมู่บ้าน ซึ่งกำลังเรียนในโรงเรียนวัดท่าอิฐ และโรงเรียนใกล้เคียง มาฝึกซ้อมร่วมกันสัปดาห์ละ 4 วัน จนเกิดความชำนาญ อย่างเด็กสุดก็มี

นิรันดร์ กัลยา

ตั้งแต่ 5 ขวบ สูงอายุมากที่สุดก็ 67 ปีแล้ว แต่ยังหลงในเสียงดนตรีก็มาเล่น โดยวงของพวกเราจะรับเล่นหมด ทั้งงานบวช งานแห่เทียน งานต้อนรับ งานจ้างทั่วไป” นิรันดร์ เล่า

เวลานี้วงกลองยาวประยุกต์ 3 วง มีสมาชิกที่เป็นตัวหลักอยู่ 15 คน แล้วยังมีตัวเพิ่มเสริม สลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันตามสะดวก โดย 15 คนนี้ คือจำนวนผู้เล่น 1 วง ซึ่งประกอบด้วย กลองยาว 7 คน ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง ประกอบจังหวะอีก 5 คน อิเล็กโทน 1 คน กลองถึง (กลองอเมริกัน) 2 คน

“เพลงที่เราใช้เล่นก็จะเป็นเพลงสมัยใหม่ที่ติดหู อย่างเพลงของ หลัณสี ใบเตย มีเล่นหมด แล้วตัวขับร้องของวงเราก็มีเยาวชน ลูกหลานบ้านท่าซ่วยที่มีหน่วยก้านดี ขับร้องได้” นิรันดร์ เล่า

นอกจากนี้ วงกลองยาวประยุกต์ยังเป็นวงที่ อดต.ทำงาน นิยมใช้บริการในงานกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุเทศบาลสงกรานต์ โครงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีแห่เทียนพรรษา และงานต้อนรับบุคคลสำคัญในพื้นที่ตำบลท่าซ่วย นับเป็นการขับเคลื่อนกลไกของการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

สำหรับรายได้จากการไปเล่นตามงานต่างๆ วงกลองยาวประยุกต์ 3 วง จะทำการหักเข้ากลางร้อยละ 30 เพื่อใช้เป็นทุนในการซ่อมแซมเครื่องดนตรี ซื้อมอุปกรณ์เพิ่ม ส่วนที่เหลือจะมีการเฉลี่ยให้เท่ากันเป็นงานๆ ไป...

สืบสานดนตรีไทย ไม่ยากอย่างที่คิด

ที่บ้านบางตาโฉม หมู่ที่ 8 มีวงดนตรีไทยเก่าแก่ประจำตำบลทำงาน นับเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในตำบล ทั้งยังเป็นสถานที่ถ่ายทอดภูมิปัญญา ด้านดนตรีไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิชาการเล่นเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ รวมไปถึงการประดิษฐ์เครื่องดนตรี

ไพฑูรย์ สนธิ เป็นผู้สืบทอดวิชาความรู้จาก ช่อ สนธิ ซึ่งเป็นบิดา ผู้เป็นเจ้าของวงปี่พาทย์ โดยตัวของไพฑูรย์เองเล่นดนตรีไทยมาตั้งแต่เด็ก ก่อนที่โตมาจะผันตัวไปเป็นช่างตัดผม กระทั่งมารับสืบทอดวงดนตรีจากผู้พ่อ

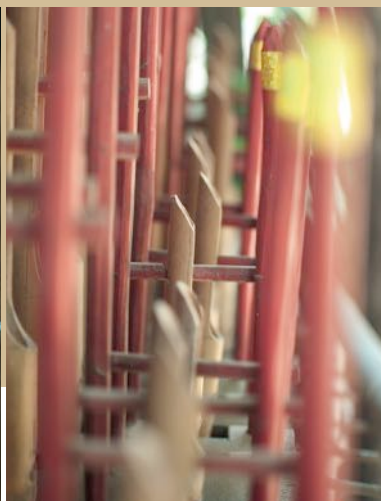
ไพฑูรย์เริ่มชักชวนญาติพี่น้องมาฝึกหัด และเล่นดนตรีในวง แต่ในช่วงเวลานั้นวงปี่พาทย์ไทยเริ่มเสื่อมความนิยม จึงหันมาเรียนรู้การเล่นวงปี่พาทย์มอญ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กว้างขึ้น

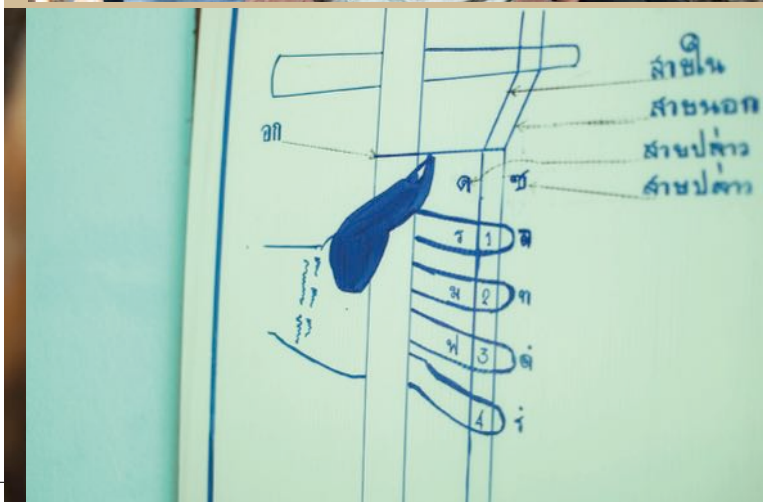
“วงปี่พาทย์ไทยจะนิยมเล่นในงานรื่นเริง งานบวชนาค ซึ่งงานรื่นเริงในปัจจุบัน ส่วนน้อยเท่านั้นที่จะจ้างวงดนตรีไทยไปเล่น ส่วนวงปี่พาทย์

มอญนั้นจะนิยมบรรเลงในงานศพ จนติดเป็นเอกลักษณ์ประจำไปแล้ว”

ไพฑูรย์ อธิบายว่า วงปี่พาทย์นั้นมีหลายขนาด อย่างวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ นั้น จะประกอบไปด้วย ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ข้องวงใหญ่ ตะโพน กลองทัด ปี่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง ถ้าต้องการลดขนาดของวง ก็ใช้เป็นวงปี่พาทย์เครื่องห้า ซึ่งจะเหลือข้องวงใหญ่ ปี่ ตะโพน กลองทัด และฉิ่ง ขึ้น กับการความต้องการของผู้จ้างงาน

หากบทบาทของไพฑูรย์ไม่ได้เป็นเพียงแค่นักดนตรี แต่เป็นครูด้วย เริ่มต้นจากการฝึกฝนเด็กในหมู่บ้านที่สนใจมาเรียนรู้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ในการสอน ต่อมาเริ่มมีอาจารย์ประจำโรงเรียนในพื้นที่ตำบลท่างามมา ติดต่อขอให้ไปสอนดนตรีไทยในโรงเรียน ทำให้พบปัญหาว่า เด็กไม่สามารถโน้ตเพลงได้ จึงมีการคิดค้นเทคนิคการใช้คำพูดในการโน้ต เช่น ‘น้องนาง ฉันนี่รักเธอ’ เป็นต้น

“อย่างเครื่องสายอย่างจะเข้ สำหรับเด็กจะค่อนข้างยาก ผมก็เริ่ม สร้างเทคนิคการสอนให้เป็นเร็วไว้ 2 แบบ คือ แบบที่ 1 ทำมือเขียนจะเข้ให้ ได้ก่อน พอมีได้แล้ว ลงเสียงเข้าไปก่อน จากนั้นค่อยๆ เร็วขึ้น จนกว่าจะ คล่อง แบบที่ 2 ใช้มือซ้ายไล่เสียง เช่น ‘มีโตะมี’ ไล่จนกว่าจะคล่อง แล้ว ผมก็วาดแผนภาพเพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจได้ง่ายขึ้นด้วย” ไพฑูรย์ เล่า

ลักษณะการสอนของไพฑูรย์นั้น เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จึงมีหลาย โรงเรียนทั้งในตำบล และต่างอำเภอเชิญไปสอน ซึ่งเจ้าตัวเองก็ยินดีที่ได้ เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

วันนี้ไพฑูรย์บอกว่า ตัวเองเป็นนักดนตรี นักประดิษฐ์ และเป็นครู...

พักผ่อนหย่อนกาย Stay

โฮมสเตย์ที่มีความเป็นกันเอง อย่างโฮมสเตย์ 2 หลังที่จะพาไปเยี่ยมชมนั้น เป็นบ้านของข้าราชการเก่าทั้งคู่ ทั้ง 2 บ้านนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาของตำบลท่างาม โดยบ้านหลักแรกนั้นเป็นบ้านของ เสาวนิต โกสุมา อีกหลังเป็นของ ชนิษฐา เทียนไชย เป็นโฮมสเตย์ที่เรียบง่าย พักสบาย และมีความเป็นกันเอง...

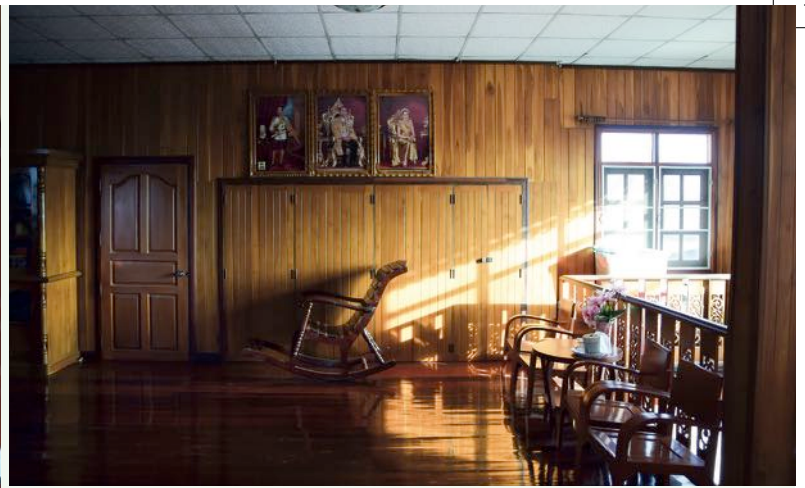
โฮมสเตย์สดีไสลายคราม

บ้านของ **เสาวนิต โกสุมา** หรือที่คนทั่วไปเรียก อาจารย์เสาวนิตนั้น ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 บ้านท่างาม บนถนนที่เลียบเคียงไปกับแม่น้ำเจ้าพระยา ผู้เข้าพักสามารถอิมเมกับบรรยากาศยามเช้า สูดกลิ่นธรรมชาติได้เต็มที่ ห้องนอนสะอาดสะอ้าน วิวดิ ห้องน้ำห้องทำอยู่ติดกัน สะดวกสบาย ที่นอบหมอน อาจารย์เสาวนิตทำความสะอาด เปลี่ยนให้ใหม่ทุกครั้ง ที่แขกเข้าพัก

ในส่วนองข้าวปลาอาหารมือเช้า อาจารย์เสาวนิตเตรียมให้เกินพอดี ทั้งองควาของหวาน ที่สำคัญรสชาติอร่อย ไม่ว่าจะข้าวต้มกุ้งที่ปรุงออก มาระดับภัตตาคาร หรือข้าวต้มเปล่า รับประทานกับผัดผัก ไข่เจียว ก็อร่อยไม่แพ้กัน

ที่บ้านองอาจารย์เสาวนิตยังมีสวนผักภายในบ้าน ให้ทั้งความร่มรื่น และเป็นแหล่งอาหารภายในครัวเรือน นอกจากนี้ อาจารย์ยังเป็นหัวเรี่ยว หัวแรงหลักองกลุ่มสตรีสดีไสลายคราม ทำกระเป่าผ้าคันมือ กับงาน หัตถกรรมออกจำหน่าย มาพักแล้วอาจหาของฝากจากผลิตภัณฑ์กลุ่มติด ไม่ติดมือกลับไปด้วยสักชิ้นสองชิ้น...

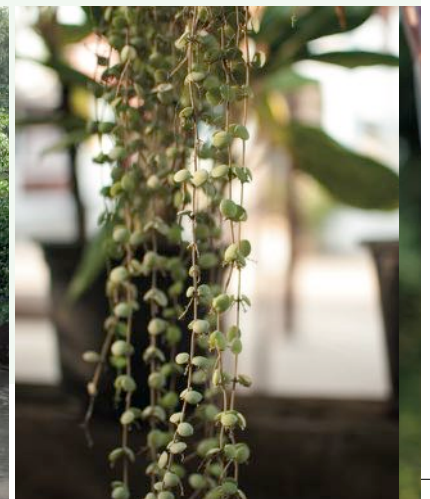
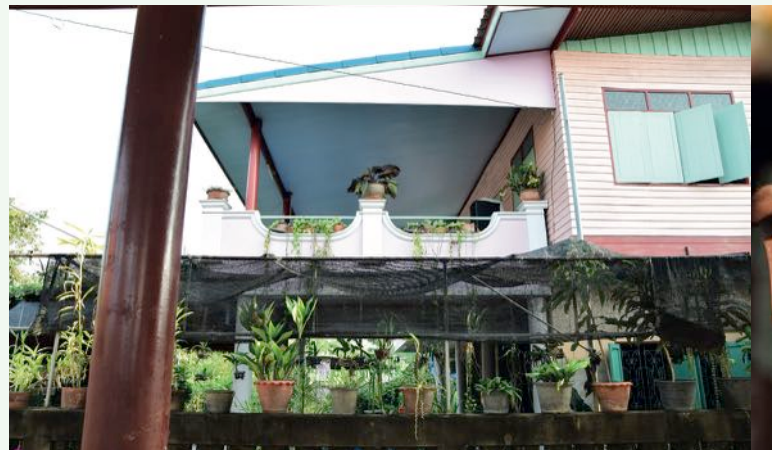

โฮมสเตย์สมุนไพร

บ้านของ **ชนิษฐา เทียนไชย** และ **นริศ เทียนไชย** ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านบางเล็ก เป็นบ้าน 2 ชั้น ที่เจ้าของเปิดชั้นล่างเป็นบ้านพักโฮมสเตย์ ติดเครื่องปรับอากาศพร้อมสรรพ เครื่องนอนสะอาดสะอ้าน เปลี่ยนผ้าปูปลอกหมอนให้ทุกครั้ง

ในส่วนของการอาหารเช้า ชนิษฐา หรือที่ชาวบ้านเรียกอาจารย์ชนิษฐา เพราะเป็นข้าราชการเกษียณอายุราชการก่อนเกณฑ์ จะทำอาหารง่ายๆ แต่รสชาติอร่อยให้กับผู้มาพัก แล้วไม่ต้องห่วงเรื่องของหวาน เพราะตำบลท่างามมีขนมหวานอร่อยๆ ให้รับประทานไม่ได้ขาด

ที่บ้านของอาจารย์ชนิษฐาจะเต็มไปด้วยกลิ่นหอมๆ เพราะที่นี่เป็นแหล่งแปรรูปสมุนไพร ผลิตภัณฑ์มีตั้งแต่สบู่ถูตัว สบู่ล้างหน้า ครีมทาผิว ยาสีฟัน น้ำยาซักผ้า น้ำยาล้างจาน ภายใต้แบรนด์ ‘Teacher Tu Herb’ ซึ่งความรู้ที่ได้มานั้น ก็มาจากศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ตำบลท่างาม ผู้เข้ามาพักสามารถเลือกซื้อสินค้าจากสมุนไพรเป็นของฝาก หรือซื้อใช้เอง ที่สำคัญยังเปิดขายออนไลน์ ผ่าน www.teachertu.com และเวียนเข้าไปเยี่ยมชมนกันได้...

อาหารการกิน

Eat in Local Style

อาหารการกินของตำบลท่างามนั้นมีความหลากหลาย ที่นำมาเสนอนั้น มีทั้งร้านอาหาร และสูตรอาหาร

ร้านอาหารนั้นมีร้านผัดไทยชื่อดังของอำเภออินทร์บุรี ตั้งอยู่ริมถนนสายเอเชีย ใครผ่านไปผ่านมาเป็นต้องแวะเข้ามารับประทานกัน อีกร้านหนึ่งอยู่ข้าง อบต.ท่างาม เป็นร้านอาหารที่มีเมนูปลาให้เลือกมากมาย ทั้งยังมีเมนูเด็ดอีกมากที่รอให้มารับประทานกัน

ส่วนสูตรอาหารนั้น จะพาไปชิมแกงปลาเทโพแท้ๆ ที่ปรุงโดยคนพื้นถิ่น ทั้งยังมีแจกสูตรข้าวเกรียบของกลุ่มแม่บ้านท่างาม ลองติดตามกันเลย...

ร้านริมชล

ร้านริมชล หรือที่คนทั่วไปรู้จักกันในชื่อ ‘ป้าตุ๋-อินทร์บุรี’ ร้านนี้ตั้งอยู่ติดกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม เพิ่งเปิดได้ปีที่ 2 แต่ก็มีคนรู้จักเป็นจำนวนมาก มีลูกค้าประจำแวะเวียนเข้ามารับประทานไม่ขาดสาย

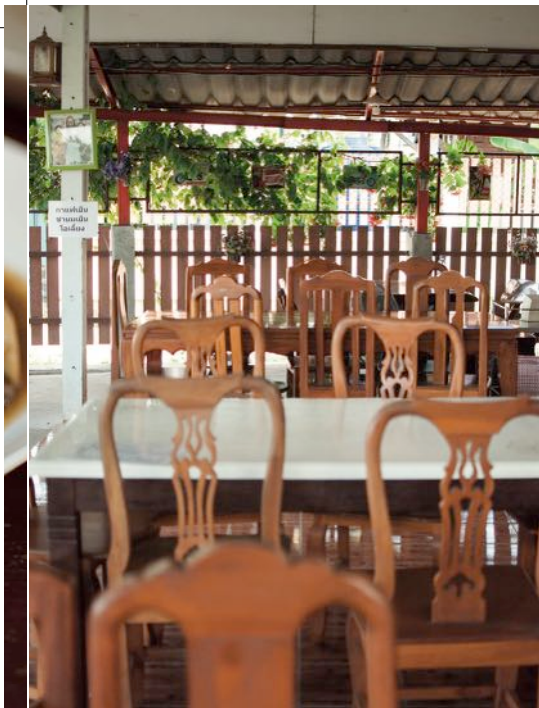
จุดเริ่มต้นของร้านนี้ **รัศมี พรหมจันทร์** หรือป้าตุ๋ เล่าให้ฟังว่า เห็นที่ทำการ อบต.ท่างาม มีความคึกคักดี จึงย้ายร้านเดิมที่อยู่บริเวณตลาดมาเปิดที่นี่ โดยส่วนตัวป้าตุ๋เป็นคนชอบทำอาหารอยู่แล้ว

“เมื่อก่อนเป็นครู พอไม่ได้เป็นก็มาเลี้ยงไก่เนื้อ แล้วก็ชอบทำอาหาร เลยอยากเปิดร้าน ตั้งต้นอยากทำอาหารที่มีปลาเป็นหลัก เวลาชาวบ้านเอาปลามาขาย ก็รับซื้อหมด แต่พอทำจริงเมนูก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ” ป้าตุ๋ย้อนความให้ฟัง

เมื่อเข้ามาในร้าน จะพบกับความเรียบง่าย บนโต๊ะจะมีขนมถ้วยที่ทำเอง แจกฟรีให้แขกรับประทานเรียกน้ำย่อย รสชาติอร่อย นำออกขายได้สบายๆ ส่วนอาหารที่แนะนำ ก็มี ก้ามปูนา ผัดฉ่า ลาบปลาช่อนทอด ปลาเผาเสเดาฟาดไฟ ส้มตำ ปลาแดงราดพริก ผัดดอกขมจันทร์

ราคาอาหารนั้นไม่แพง คำนึงถึงความอร่อย...

รัศมี พรหมจันทร์

พัดไทยสูตรโบราณอินทร์บุรี

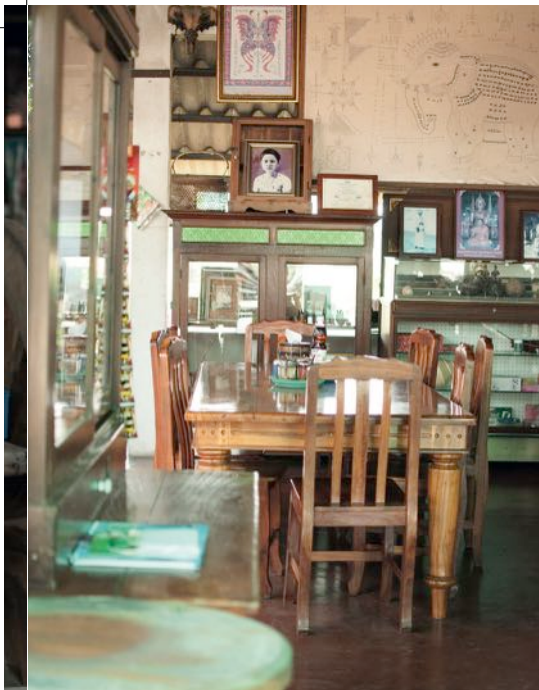
ร้านพัดไทยสูตรโบราณนี้ตั้งอยู่ในบิมน้ำมันซัสโก้เก่า หมู่ที่ 5 บริเวณริมถนนสายเอเชีย ตำบลท่าข้าม เป็นร้านของ **พิษณุ และชุติมา เรืองณรงค์** อาชีพดั้งเดิมของพิษณุคือขับรถยก เมื่อเห็นบิมน้ำมันหยุดกิจการ จึงชวนแม่บ้านมาเปิดร้านอาหาร จากวันแรกถึงวันนี้ ร้านพัดไทยสูตรโบราณอินทร์บุรีก็มีอายุเข้าไป 15 ปีแล้ว

ลักษณะการตกแต่งร้านสอดคล้องกับชื่อ โดยพิษณุจะ

พิษณุ และชุติมา เรืองณรงค์

เลือกใช้ของเก่าที่หามาได้นำมาตกแต่งร้าน มีลักษณะคล้ายพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ลูกค้าที่มารับประทานอาหารก็จะได้กลิ่นอายของความเป็นไทยดั้งเดิม เช่นเดียวกับรสชาติของผัดไทย

ผัดไทยของที่นี่เป็นสูตรเฉพาะ รสชาติหลักมาจากการเคี่ยวน้ำตาลปี๊บกับมะขาม นำมาผัดกับเส้น ไข่ และเครื่องปรุงอีกหลายชนิด ก่อนเสิร์ฟมีโรยมะม่วงเปรี้ยวขอยเพื่อตัดเลี่ยน บางที่ก็ใช้มะเฟืองแล้วแต่ฤดูกาล

“ถ้าต้องการกินผัดไทยที่มีรสชาติดี เข้มข้น หอม เส้นเหนียวนุ่ม ขอให้ลองมาแวะที่ร้านผัดไทยสูตรโบราณอินทรีบุรีนี้ดู” พิชญ์ว่าอย่างนั้น

นอกจากนี้ยังมีก๋วยเตี๋ยวหมุดม้าย่า และก๋วยเตี๋ยวหมูน้ำตก เป็นเมนูเพิ่มเสริม เป็นตัวเลือกให้กับผู้ที่มารับประทาน น้ำดื่มที่นี่มีน้ำสมุนไพรอย่างมะตูม กระเจี๊ยบ ซึ่งที่ร้านต้มเอง ใครอยากลองต้องมา ร้านเปิดทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. ราคาอาหารเริ่มต้นที่ 30 บาทเท่านั้น หากใครกลัวว่าจะไปเสียเที่ยว ลองโทรสอบถามดูก่อนที่ 036-533-649...

แกงปลา สามแม่ครัว

ผู้ใหญ่จำเรียง เหลืองสิงห์กุล เป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านท่าข่อย ชำบ้านเป็นบ้านของ **ชโล** **ศรีแยม** และ**จันทร์แรม** **แสนพันธ์** ทั้งสองเป็นพี่น้องกัน บ้านของผู้ใหญ่จำเรียง กับบ้านของชลอนั้นไม่มีรั้วข้างกัน คราวจึงเหมือนเป็นครัวเดียวกัน

ทั้งสามระดมฝีมือ เพื่อทำแกงปลาเทโพ พร้อมแบ่งปันสูตรให้กับเพื่อนตำบลอื่น ได้ลองนำไปปรับทำรับประทานกันในหมู่บ้าน หน้าตา และรสชาติจะจัดจ้านเพียงใด คงต้องตามไปดูกัน...

เครื่องปรุง (สำหรับ 3-4 คน)

ส่วนเครื่องแกง

พริกแห้งเม็ดใหญ่	10	เม็ด
กระชาย	1	ขีด
หัวหอม	1/2	ขีด
กระเทียม	1	ขีด
ผิวมะกรูด	1	ลูก
ตะไคร้	4	ต้น
กะปิ	2	ช้อนโต๊ะ

ส่วนแกง

ปลาเทโพ	1	กิโลกรัม
เครื่องแกง	2	ขีด
มะเขือ	3	ขีด
กระชายซอย	3	แฉ่ง
ใบกะเพรา	1	กำมือ
มะเขือพวง	3	พวง
พริกชี้ฟ้าสด	2	เม็ด
หัวกะทิ	3	ขีด
หางกะทิ	3	ขีด
น้ำตาล	2	ช้อนโต๊ะ
น้ำปลา	1	ช้อนโต๊ะ
เกลือ	1	ช้อนชา

วิธีทำ

1. ตั้งกระทะ เทหางกะทิลงไป ผัดกับเครื่องแกงจนหอม
2. นำปลาลงไปผัด เติมหะทิจี่เรื่อยๆ จนปลาสุก
3. เมื่อปลาสุกแล้วเติมหะทิจี่ที่เตรียมไว้ลงไปทั้งหมด
4. ใส่มะเขือพวงลงไป ตามด้วยมะเขือหั่น กระชาย พริกสด
5. โรยใบกะเพรา ปิดเตา พร้อมเสิร์ฟ

ข้าวเกรียบท่างาม

ฐานรรธ จันทรสีทอง ซึ่งเป็นประธานกลุ่มแม่บ้านท่างาม ไม่หวงสูตรข้าวเกรียบของกลุ่มเลยนำมาฝาก เพื่อใครอยากเอาไปทำรับประทานวิธีทำนั้นไม่ยาก ต้องลองไปติดตามกันว่า สูตรข้าวเกรียบที่นี้เขาทำกันอย่างไร

ส่วนผสมและเครื่องปรุง

แป้งมัน	1000	กรัม
มันหรือฟักทองหรือเผือก	800	กรัม
เกลือ	1	ช้อนโต๊ะ
พริกไทย	1	ช้อนโต๊ะ
กระเทียม	4	หัว

วิธีทำ

1. โขลกพริกไทย เกลือ กระเทียม รวมกันให้ละเอียด
2. นำมัน หรือฟักทอง หรือเผือก ไปนึ่งให้สุก แล้วนำมาโขลกให้ละเอียด
3. ผสมแป้งมัน มัน หรือฟักทอง หรือเผือกที่เตรียมไว้ เข้ากันกับพริกไทย เกลือ กระเทียมที่โขลกไว้ ทำหลุมไว้ตรงกลาง
4. เทน้ำเดือดลงในหลุมแป้ง นวดให้เข้ากัน ปั้นเป็นแท่งยาว คลึงให้กลม
5. นึ่งให้สุก ใช้เวลาประมาณ 30 นาที
6. นำมาผึ่งลมค้างไว้ 1 คืน ไม่ต้องตากแดด รุ่งเช้าหั่นเป็นแผ่นบางๆ แล้วนำมาตากแดดให้แห้งสนิท ก็นำมาทอดเป็นข้าวเกรียบรับประทานได้

เที่ยวชมยามเย็น

Sightseeing

หากให้มาเที่ยวตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี คนทั่วไปจะแวะกันมาสถานที่แห่งหนึ่ง นั่นคือวัดกำแพง เพื่อนมัสการหลวงปู่โต๊ะ ซึ่งมรณภาพ หากแต่สังขารไม่เน่าเปื่อย โดยร่างสังขารของหลวงปู่โต๊ะจัดเก็บอยู่ในโลงแก้ว เปิดให้คนทั่วไปได้เข้ามาสักการะบูชา เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต...

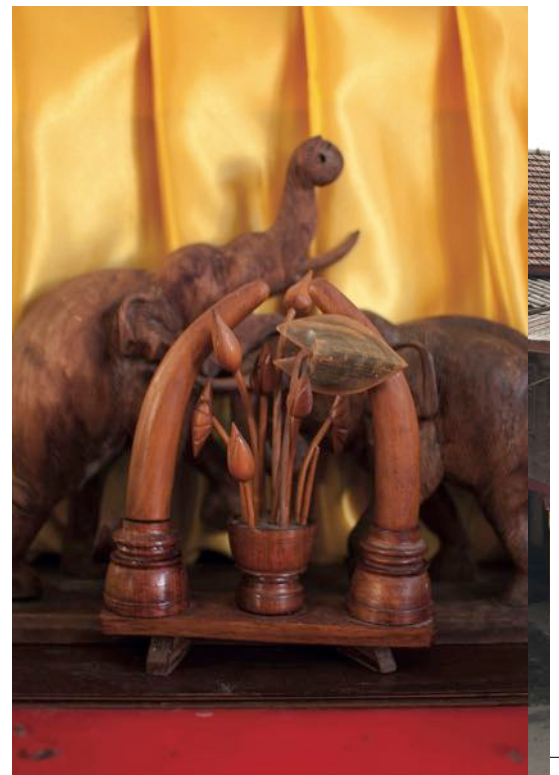
นมัสการหลวงปู่โตะ วัดกำแพง

วัดกำแพง ตั้งอยู่บนถนนเลียบคลองชลประทานมหาราช บริเวณบ้านโคกขาม หมู่ที่ 2 ตำบลท่างาม อำเภอมโนรมบุรี สิงห์บุรี คนทั่วไปได้ยินเสียงเล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงปู่โตะ จึงพากันมาสักการะบูชา เพื่อเป็นมงคลแก่ชีวิต

หลวงปู่โตะ ซึ่งมีมรณภาพไปแล้ว หากแต่สังขารไม่เน่าเปื่อย โดยร่างสังขารของหลวงปู่โตะจัดเก็บอยู่ในโลงแก้ว ให้ผู้คนได้กราบไหว้บูชา

บริเวณในวัดกว้างขวาง ด้วยเนื้อที่ 19 ไร่ 1 งาน 3 ตารางวา ภายในมีบ้านเรือนทรงเก่าที่ควรค่าแก่การชม และศึกษา โดยคนที่นี่บอกว่า พื้นที่บริเวณวัดกำแพงเคยเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าขุนมูลนาย ปรากฏจากลักษณะของบ้านเรือนทรงเก่าหลังใหญ่ที่อยู่ภายในบริเวณวัด หากปัจจุบันปิดทิ้งไว้ ชมได้เพียงด้านหน้า แต่ก็เห็นว่า มีความสวยงามมากทีเดียว

หากใครผ่านมาถนนสายเอเชีย ลองแวะเข้าตำบลท่างามสักครูหนึ่ง เพื่อกราบนมัสการหลวงปู่เป็นมงคลแก่ชีวิต ก่อนเดินทางกันต่อ...

ติดต่อ

Contact

องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม

หมู่ที่ 3 บ้านโคกขาม ตำบลท่างาม

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

16110 โทรศัพท์ 036-581-192

